M. SADIK ASLANKARA

CİCOZ

CAN

ÖYKÜ

Can Yayınları: 1774
Türk Edebiyatı: 515

© M. Sadık Aslankara, 2008
© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2008

1. basım: Ekim 2008

Yayına Hazırlayan: Faruk Duman

Kapak Tasarımı: Erkal Yavi
Kapak Düzeni: Semih Özcan
Dizgi: Hayriye Kaymaz
Düzelti: Nurten Sönmezcan

Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı ve Cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-07-0996-8

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33
http://www.canyayinlari.com
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

M. Sadık Aslankara
CİCOZ

ÖYKÜ

CAN YAYINLARI

M. SADIK ASLANKARA'NIN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
ÖTEKİ KİTAPLARI

SIĞINAK / *roman*
UYKUSU SAKIZ / *öykü*

M. Sadık Aslankara, 1948'de Denizli'de doğdu. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi. İlk yazısı Nisan 1965'te *Cumhuriyet*, ilk öyküsü Mayıs 1965'te *Pamukkale* gazetesinde yayınlandı. Tiyatroya adımını 1968'de Ankara'da Halk Oyuncuları Sahnesi'nde attı. Ankara Birliği Sahnesi'nin kurucuları arasında yer aldı. Denizli Tiyatrosu'nu, onun bir uzantısı olan De Tiyatrosu'nu kurdu. 1976'dan başlayarak TRT için pek çok yapıma imza attı. 1989'da *Kevser'di* adlı oyununu, 1993'te *Bin Yüz Bir Giz*, 1996'da *Selgesus'ta Buse*, 2003'te *Sığınak* adlı romanlarını, 2001'de *Uykusu Sakız* adlı öykü kitabını, 2004'te *Kevser'di, Ev-Ses* ve *Hayal Ustası* adlı oyunlarını içeren *Toplu Oyunlar 1*'i yayınladı. Aslankara, haftalık yazılarını *Cumhuriyet Kitap*'ta, tiyatro yazılarını *Tiyatro Tiyatro*'da yazmayı sürdürüyor ve TRT İstanbul Radyosu'nun kimi programları için kitap tanıtma köşeleri hazırlıyor.

Sezgin Aktan'a,
Engin Aslankara'ya,
Fahriye Gürsoy'a,
Bahtsen Altan'a,
Zeliha Karakişi'ye,
Hüsnü Aslankara'ya
üzerimdeki hakları için;
ama Sezgin'le Engin'e,
sürdüregeldikleri annelik, babalık;
Sezgin'e hele, bu kitaba yaptığı ebelik için de
o cevizin gölgesinden
minnetle.

İÇİNDEKİLER

İlkay 13

MAZI
Sabah 23
Şafak 29

GÜLLE
Kuşluk 41
Günbatımı 47

MİSKET
Güneş 61
Gece 68

BİLYE
Yarıgece 79
Öğle 88

CİCOZ
Öğleüzeri 101
Akşam 109

CEVİZ
Sonay 119

"...Anlatacak bir öyküm var,
acıklı bir öykü, ama sanırım siz beni anlarsınız
sevgili Anton Çehov..."

Antonio Tabucchi
(Çeviren: Semin Sayıt)

Düşler Düşü (Can Yayınları, 2006)

ilkay

İki yıl önceydi.

Sahnede dekor için kullanıldığı anlaşılan panoya yazmışlardı: "Oyuncu Aranıyor."

Yüreğimin atışı değişmiş, takırtının yerini bir gümbürtü almıştı, eşkin atlar gibi şahlanmıştım.

Kolu çevirip itmeye çalıştım, kapı açılmadı. Birkaç adım geri çekilip şöyle bakındım, görünürde kimse yoktu.

Geniş bahçeye oturtulmuş yüksek tavanlı, alçacık, hokkaya benzer bir yapıydı. Kapının sağ yanında, duvara yaslandırılmış panonun azıcık üzerinde "Sarayköy Belediyesi Nikâh Salonu" yazısı vardı. Demek oyunlarını burada sergiliyorlardı.

Güz hatmileri kaplamıştı her yeri, toprak kokuyordu, o sarargın görüntüyü eşeleyerek. Birkaç adım daha atıp köşeye dek gidince, şapkası yana yatmış, dudaklarındaki sigara sonuna varmış bekçiyle burun buruna geldim.

Elinde boynu bükük, serçeparmağı akışlı bir hortum, bahçeyi suluyordu. Uykulu gözleri, gülümseyen yüzüyle bana baktı, sigara artığını dudaklarında kıvırtarak yanıtladı: "Onlar dee akşama gelir, uyuyorlardır şimdi."

Babam Ziraat Bankasına müdür olarak atanmıştı; benim de kendileriyle gelmem için diretmişti âdeta. İki yıldır konservatuvar sınavlarını deniyor, ama başarılı olamıyordum. Tiyatro kanıma işlemişti, bırakmam olanaksızdı. Kız kardeşimse liseye gidiyordu henüz.

Eskişehir'de kalmayı, bir yandan üniversite sınavlarına hazırlanırken öte yandan kentteki tiyatro geleneği içinde benim durumumdaki arkadaşlarla ilişkimi sürdürüp yeni deneyimler kazanmayı kuruyordum. Hayalimin gerçekleşebilmesi için bir dayanağım olmalıydı, barınacağım ev, yuva. Biz Kayseriliydik, yalvardım babama, babaannemi alalım, yıl da değil, sekiz-dokuz ay bile yeter, küçük bir daire kiralarız, dedim ya dinletemedim.

Şeflikten müdürlüğe terfi etmişti babam, aile birliğimizi bozmayalım dedi, sonra İzmir'de de tiyatro eğitiminin önde gelir okullarından birinin olduğunu, istersem sıklıkla İzmir'e gidebileceğimi söyledi bana.

Sarayköy serüvenim böyle başladı işte.

Sarayköy, yeni il olmuş bir yerleşimdi. Adı da buna uydurularak Saraykent yapılmıştı, ancak halk eski adını kullanıyordu hâlâ. Nitekim belediye bile, kendi merkez yapısında tabelasını değiştirmiş görünmekle birlikte nikâh salonundaki tabelayı indirme fırsatını bulamamıştı belli ki.

Akşamı zor etmiştim. Neden bu denli heyecanlanmıştım.

Gorki'nin emekçilerine benzer insanlardı orada karşılaştığım tiyatrocular. Bunlar nasıl tiyatro yapabilirdi ki? Maden, fırın, sanayi kuruluşu falan yerine yanlışlıkla burada olmadıklarına göre altından nasıl kalkıyorlardı bu işin?

Patır patır gülen, seslerini inceltseler de kaba saba konuşan insanlardı. Öğle aralarında nefeslerine kıyıl-

mış soğan karışacağı, gülüşlerine maydanoz gölgesi düşeceği, sonra parmaklarını kütletecekleri de kesindi, ama ne bileyim insanı yadırgatacak ölçüde içtendiler, sokak köpekleri gibiydi hepsi de, peşlerine takıldıklarına, karşılık beklemeksizin kendilerini bırakışlarıyla.

Başlangıçta küçümsedim onları, içimden dur dedim, şunlarla dalga geçeyim biraz, sarakaya alayım Saraykent'in köylülerini. Nitekim salladığım ilk oltaya, hepsi birden üşüştü hemen ahmak balıklar gibi. Bir an için utanmadım desem yalan olur. Sonra söndü arzum, ahlaklı olmadığımı düşündüm. Havadan sudan konuşmalarla karşılıklı fıkra anlatımlarından, hatta sessiz sinemaya da bulaştıktan sonra, ilk kez tanışanların, aslında daha önce kavraması gereken o erdemi keşfettik hep birlikte, sustuk. Gülümseyerek, çay içerek, tekrar gülümseyerek tekrar çay içerek bekleştik gelinle damadın makyaj odasında. Kararı ya da yanıtı o verecekti. Bu nedenle onu beklememiz gerekiyordu çaresiz.

Onun geldiğini anlamadım, çaycının, daha doğrusu sivil giyinmiş bekçinin geldiğini sandım ilkin. Ama baktım, beni tanıştırıyordu iki saattir yarenlik ettiğimiz arkadaş, o zaman anladım adaşımın geldiğini, Hakkı'nın o olduğunu.

"Haa, merhaba, hoş geldin!"

Bu kadar. Sürekli alışverişe gittiğin kasap seni nasıl karşılıyorsa öyle, herkes yine kendi işine, sözgelimi o koca budu parçalamaya girişecekti, sen de yağa bulanmış, sinek pislikleriyle bezeli iskemleye oturup eski tarihli olduğunu bildiğin gazeteyi tutup kulağından çekecektin önüne. Herkes kendi içinde. Vızıldayan sinek. Taşra bunguluğu.

Senaryo da yazmaya çalışıyordum, bir ganimetin üzerine oturduğumun ayırdına varmıştım birden.

Herkes ya "Abi" diyordu ya da "Hakkı Baba" diye sesleniyordu ona. Güner Sümer'in bir oyunundan kal-

mış bu ad ona. Ensesini örten iri dalgalı saçlarıyla ufak tefek bir adam. Güner Sümer adını duymuştum da kim olduğunu bilmiyordum. Kaldı ki ben de oyun yazıyordum. Çevremdeki oyuncu adaylarından birinin bile ondan parça çalıştığını duymamıştım çünkü, böyle olunca da üzerinde durmamıştım demek ki, önemsiz biri olduğunu düşünmüştüm herhalde.

İnsanı şaşkınlığa düşüren yanları vardı Hakkı'nın. Bir hayal içinde yüzüyor ya da bir hayalin peşinden gidiyor gibiydi. Hangi yazardan söz etsem, oyunlarını okuduğunu anlıyordum, ama bu, bilgiçlik olsun diye değil de yeri geldiğinde kendiliğinden minik ipucuyla çıkıyordu ortaya. Pek çok yönetmenin çalışmasını yakından izlemişti bu arada, öteki yönetmenler üzerine yoğun bilgisi olduğu da seziliyordu.

Kimdi bu Hakkı, nereden tozuyup gelmiş, Sarayköy toprağına düşmüştü de tohumunu çatlatıp filizlenmişti?

Anlamıştım, taşranın aykırısıydı bu adam.

Gece babama Hakkı'yı anlattım. Dinledi dinledi, "Dikkat et Hakkı," dedi sonunda, "bu adam komünist olabilir."

Bütün gece döndüm durdum yatağımda. Babamın sözünü düşünüyordum. Bir doğruluk payı vardı sanki söylediğinde. Bu sözcüğü uluorta dile getirince dank etmişti belki kafama. Başka yanını bilemezdim elbette, ama tiyatro komünisti olabilirdi bu adam pekâlâ. Çünkü topluluk, bir tiyatro komünü biçiminde yapılanmıştı sanki, görünebiliyordu bu.

Tiyatro komünü neydi, tiyatro komünisti nasıl olunurdu, hiçbir fikrim yoktu bu konuda. Babamın sözlerini, birkaç saatçik tanıklığımla gözlemim, izlemimle eşliyor, bu sözün aslında bir gerçekliği yansıttığını görüyor, ne var ki bunun neden böyle adlandırılabileceği-

ni, böyleyse eğer nasıl temellendirileceğini çıkaramıyordum bir türlü. Sezgim beni yanıltmıyordu, ama buna nasıl ulaşacaktım, kestiremiyordum.

Ancak sabah dalmış olmalıyım.

Uyanır uyanmaz soluğu salonda aldım. Bekçi yeni gelmişti herhalde, elindeki ipi gezdiriyordu. Çarçabuk içeri geçtim. Ötekiler çene yarıştırıyordu.

Gelir diyorlardı, o geç gelir. Ama öyle gecikti ki bu saatten sonra niye gelsin dediler, artık gelmez. Bu arada babam da bir-iki kez telefon açmıştı nikâh müdürlüğüne, her seferinde bekçi koşmuş, banka müdürü arıyor, ne diyeyim diye sormuştu. Babama merak etmemesini, çalışmanın sürdüğünü söylemiştim telefona giderek, tiyatroda cep telefonumu kapalı tutuyordum çünkü.

Çal'a gitmiş olmasın diye ekledi çocuklardan biri. Çal'da da Çallı gençlerle tiyatroya çalışıyorlarmış meğer. Hemen telefonlar açıldı, hayır, uğramamıştı, zaten vedalaşmışlardı, gelmeyecekti.

Şaşkınlığımız gittikçe artıyordu, bir tehlike de sezmeye başlamıştık işin içinde.

Denizli'ye de gidebilir dedim ortaya, kimi güldü sinirli sinirli, kimi başını çevirdi, Mekke'ye gider, oraya gitmez dediler. Evine bakalım o halde, dedim. Sahi ya, dediler.

Koşarak evine gittik. Kimse yoktu. Ev sahibi kadın, o da merak etmişti, kapıyı açtı.

Yatağı katlanmış, üzerine bir not bırakılmıştı titrek bir el yazısıyla:

"Hakkınız var!"

İşte o zaman yollara düştüm onu aramaya.

MAZI

Meşeden, pelitten
dikit düzeç,
elene belene eşlenip
yuvarlanıyor çukura.

Çukur karanlık,
damlıyor hayat, o dipsiz kuyuya.

sabah

Orada öyle duruyordu.

Her zamanki gibi upuzun. Mezarlıkta servi ağacı.

Karakalemle ya da suluboyayla çabucak yapılıp sonra burun kıvrılarak bir kenara bırakılmış koyu gölge.

Garajın çıkışında, lacivert grisi ile gri kahvesi arasında, ilk bakışta ne renk olduğu çıkarılamayan fötr şapkası, ücra garnizonlardan birinin nizamiye nöbetçisi havasındaki günsayar duruşuyla. İpince. Düğümü yağlanmış boyunbağı, yaldızlanmış pantolonu, ceketi. Sağ ceket cebinden boynunu uzatmış, mahzun duruşu gazete kâğıdıyla örtülmeye çalışılan şişesi bir de.

Canım dayım, ah canım da canım, görülmeyen güzelim benim! Ne çantası, ne ıvır zıvır takıntısı, işte öyle, nasıl duruyor, ne kadarcık gölge kaplıyor, necik yağmur alıyorsa... Gülümsüyor mu yoksa fötrlü, boyunbağlı bir Buda mı, belli değil!

Orada öyle duruyor.

Sabah olmamıştı herhalde. Sabaha doğru mu demeliyim yoksa gece yarısından sonra mı? Nasıl adlandırmalı o tuhaf saatlerini günün?

Telefonla birlikte bilmem kaçıncı kez zembereğinden fırlayışı karımın. Şimdiye dek susmuş ama, bu başkaymış, artık uyarması gerekiyormuş beni, görev

sayarmış bunu: "Çocuklar, onları nasıl düşünmezsin şekerim?"

Açılan, gevşek ağız aralık tutulan kapısı tuvaletin. Klozet kapağının kaldırılışı. Foşurtu.

Uyarısını oturağında sürdürüyor:

"Çocuklar, artık her şeyi anlayacak yaşta! Genetik şifresinde alkolik bir büyük dayıdan izler taşıdığını bilmek kimin hoşuna gider sanıyorsun? Evet, korumaya çalışıyorum onları, ama artık bu kadar! Üstelik şunca yıl korumuşken o musibetten!"

Avcuma sıkıştırdığı onluk banknot.

"Dikkatli harca. Sakın içki ısmarlama, yatır bir otele, dön hemen!"

Sarılıp kucaklaştığımı görseydi, gözlerini kaçırıp yüzünü buruştururdu, yetmez burnunu da askıya alırdı.

Kredi kartı bildirim cetvellerini önüne çekip denetler bir de. Ama ne yapayım, kırk yılın başı sıradışı bir harcamam olsun artık.

Dayım masraflarını kısmış, yalnız soluk almasına yeten bir harcama kavrayışı geliştirmiş. Kira, yol yok. Gıda su, çorba, yoğurt, ekmek; giysi sorunsuz, kim ne uygun görürse. Değişmeyen dört şey: fötr, boyunbağı, sigara, ispirto. Arada bu son ikisi için para gerekiyor, o kadar.

"Saatimiz kaç?"

"Paramız ne kadar?"

Dayım hep çoğul konuşurdu.

"Çocuklarımız nasıl, karımız?"

İnsanın ana babasız, derken kardeşsiz kalması ne demek, hele kendisi de bir dal olsun vermemişse? Yeğenleri yok değil, ağabeyininkiler de var üstelik, ama ne fayda? Dayı diyen bir tek ben kalmışım.

Karımın ailesi kalabalık, altıya bir kazanıyor hep. Bizim ufaklık, ofsayttan atılmış gol sayılmazsa. E, öyle de, kokmaz bulaşmaz bir kız, kocasının sözünden çık-

mayan. Bayramdan bayrama sarmaşıp bayramlaşma, çamaşır makinesi gibi tıkıştırılmış lakır lukur lokum ağızlarımızda. Altıya bir de yetmiyor bizimkine, büyükanne büyükbaba da tam takım.

Benimse elde avuçta bir dayım var, o kadar. Nereden gelmişse, bin yılın artığı bir adam: Refik.

"İğreniyorum dayından. Gücüne gitmesin ama, tövbe estağfurullah, lağım kokuyor adam."

Terbiyesi izin vermiyor, yoksa daha ağır sözler edebilir.

Sarıldığımızda hiç de öyle koku almıyorum ben.

Refik, namıdiğer Ragıp, unutulmaz rolü, alkolik kocadan kalan adı. Evlenmemişti de, annem neden kadınlardan söz ederdi peki kardeşi konuşulduğunda? Özellikle birine getirip dişlerinin arasından fısıldardı: "Melun şeytan!"

Var mıydı gerçekten böyle bir kadın?

Annemden kalan belli belirsiz izler. İz de denemez, pul pul dökülmüş kazayağı üç beş gölge, örümcek bacağı... Biz annemle yatıp yuvarlanırken, küçüğüz, çok küçük...

O kaldı bir tek, dayım. Ölse adını verirler mi bir salonun kırık koltuğuna olsun? Ama kim o? Ne yapmış? Üç beş oyunluk bir saltanat. Turne topluluklarıyla gez babam gez. Kim tanır böyle birini?

Ufaklıkla biz bile suçluların telaşıyla konuyu değiştirmeye çabalıyoruz ne zaman söz edilse ondan, lafı boğuntuya getirip küllüyoruz konuyu. Tiyatrocu desek, herkes bir anda, oyunların birinden çıkaracakmış havasında bir çalım, kaş yukarıda göz kısık Cingöz Recai kesilecek, bilmiyor muyuz?

Bizim çocuk terbiyecisi şişko da göstere göstere gülümseyip bayağıkesir işlemlerine geçecek: "Ee, nerde kalmıştık?"

Dayım hiç de hak etmiyor küsurat muamelesini!

Yine de sona kalması, yaşıyor olması büyük şanssızlık. Bari ölseydi, tiyatrocu bir dayımız vardı derdik ufaklıkla, ölmüş bir dayı ne kadar da onurlandırırdı insanı, hele bir de tiyatrocuysa...

Bizimki bile gözleri buğulanmış, buruk, hüzünlü sesiyle tebaasını eğitirdi: "Ah çocuklar, rahmetli büyük dayınız ne tiyatrocuydu, bir Ragıp oynamıştı, parmağını ısırmıştı herkes. Ödülleri vardı, gazeteler, dergiler oyunculuğunu öve öve bitiremezdi."

Ah dayıcığım, öl artık, n'olursun öl! Bak, hiç kimsen kalmadı, ne en büyük koruyucun annem, ne senden kanser gibi korkup kaçan büyük dayım! Sıran geldi işte. N'olursun öl dayıcığım, beni seviyorsan öl!

Garaj lokantasına girmiştik. Nöbetçiydi galiba. Bakışmışlardı dayımla garson, göz boşluklarında kız çocuklarının oralarına benzer et şişkini çizgi. Tanış insanların yansıttığı hoşnutlukla parola sorup işaretini veriyorlar sanki birbirlerine.

Çorbayı beğendiği belli. Ekmek dilimini küçük lokmalara ayırıp kâseye bırakıyor. Kaşığıyla çeviriyor yeniden yeniden.

O zaman ayırdına vardım, dolu kaşığını ağzına götürdüğünde. İki-üç yıl olmuş muydu, geçmişti belki, yine böyle bir sabah kuzguniliğinde dayımın uyandırışı. Yiyip içtiği çorba, pek pek yoğurt, o zaman da böyleydi ama dişleri vardı ağzında.

Ah canım, canım... Kalsan bir-iki güncük, kendi ellerimle yıkayıp paklasam, üzerinde yeni giysiler koluna girsem, dışçiye götürsem seni. Omuzlarına oturtup hayvanat bahçesinde gezdirdiğin gibi koluna girip ben de seni...

Çorba yetiyor. Yemek? Yoğurt, yoğurt da mı? İştahı yokmuş.

Onluğun artanını da dayıma bıraktım, önce almak istemedi galiba, üsteleyince avcundakilere bir göz attı, karar veremedi herhalde.

"Bu kadar mı paramız?" demesini beklerdim; "Çokmuş," deyip sustu.

Öyle duruyor para, ne dayımın avcunda, ne cebimde, havada bir yerde.

"Paramız sende kalsın!"

İlk aklıma gelen: Çok daha büyük bir beklenti içinde. Ne yapabilirim?

Öyle duruyoruz garaj lokantasının önünde. Ne yana yöneleceğini kimselerin kestiremediği köpek duruşu. İçki nöbetçisi büfeye, önünde bir-iki zevzek ayakçının içmekte diretip zehirli çaylarla bekleştiği otobüs yazıhanesine, jelatinle parlatılmışçasına ışıyan sokağa, kör iki taksinin ağız açtığı durağa... Hayır, öyle bakıyoruz.

"Vay Ragıp Abim!"

Adıyla sanıyla kim bu adam dayımı tanıyan? Bu kadarla da kalmıyor, sarhoş yansılamasına girişiyor... Ağzını kayık yapıp dalgada çırpınıyor.

"*Güzin, eve dön. İnsan sarhoş olmak istiyorsa sebebi vardır bunun.*"

Ayakta duramıyor, yıkıldı yıkılacak.

"*Güzin eve dön.*"

Başka aylaklar sarıyor çevresini.

"Aslan Ragıp Abim benim."

Sarılıyor boynuna dayımın. Açıklamaya girişiyor ötekilere:

"Sahnede görecektiniz abimi! Sarayköy'ün gelmiş geçmiş en büyük tiyatrocusu!"

Nereden çıkıyorsa bir şarap dolaşmaya koyuluyor aralarında. Aylak, arada canlanıp oynamaya girişiyor yeniden yeniden. Kötü insan olmadığını haykırıyor karısına, bu boku içiyorsa keyfinden değilmiş, eve dönmeliymiş karısı...

Ben son sırada bile yer bulamayıp ayakta dikilen seyirciyim.

Aylak alayı için yalnız eğlenceli değil yararlı da, Ragıp Abilerinin yeteneklerini öğreniyorlar topluca. Denizli boktanmış, anlayamamış bu büyük adamı, bir türlü değerini verememiş onun!

Şişe bir-iki dönüp azalıyor, bakıyorum kırmızı çizgi yeniden yükselivermiş... Başlayan gün ağartısına kızıl aynalı bir karşılama!

Geç kalıyorumdur, biliyorum, saate bakmıyorum yine de. Çocuklar okula hazırlanacak. Şimşeklerini salmaya hazır bir gök gürültüsü ev içlerinde. Gösterir bana, Hanya'yı Konya'yı.

Şükür tanıştırmıyor beni dayım. Hiçbirinin gereksinimi yok buna. Zaten "Ragıp" da artık oyuncu olmaktan çıkmış, Ragıplar ortalıkta dolaşıyor.

"Eve geç kalıyoruz," diyor dayım. Yüzüm kızarmış mıdır? "Sen git! Ben yolu biliyorum..."

Gerçekten gidiyor muyum, yoksa bir otobüse mi bindiriyorum nereye gittiğini bilmediğim, karartılmış camlarıyla önümden akıp kayan, ben onu yolcularken...

Bir tek o, o sözü kalıyor kulağımda: "Dünya gözüyle görüştük ya, buna da şükür!"

Sabahın rengi koyuluyor, sağım solum servi. Otobüsün yansılı camları akıyor gözlerimden. Nerede? Yoksa bir final selamı mı veriyor dayım? Yoksa yoksa, yok mu zaten o? Gökkuşağı olup çıkan yaşamımdan, geride renklerini bırakan, döne döne yanarak.

Dönüyorum. Soğumamış oluyor yatağım.

şafak

Tiyatroyu tutkuyla sevmenin ötesinde hiçbir suçum, günahım yok benim.

"Bozuk Düzen"in galasıymış, bilemezdim, fuayede dizilmiş tuhaf giysili genç kızlarla erkekler, ellerinde tepsi, tepside, kendileri gibi tıpkı varlıklarını yadırgayan sıra sıra bardaklar, çeşit çeşit içkiler. Karım gönül koydu hemence, başını öteye çevirdi. Böyle bir düzenlemeyi benim örgütlediğimi söyleyecek değildi. Bir yudum içki içebilmek için gala düzenleyeceğim ha, çocuklar bile güler buna. Ama böyle sezdirmelere girişmesi yok mu o tuhaf göz süzüşleriyle, sinir oluyorum. Evet, aynı sözcüklerle değilse de söyledi sonuçta bunu; bana asla güvenmemesi gerekirken bir kez daha aldandığını, bu sonuca katlanamayacağı için de derhal çekip gideceğini, beni çok sevdiğim tiyatromla baş başa bırakacağını...

Gitti de. Tahmin etmişsinizdir, "çok sevdiğin tiyatron" derken "tiyatro" sözcüğünü nasıl vurgulamış olabileceğini? İçkiyi ima ediyor aklınca, itlaf edilmiş köpek ölüsünden söz edermiş gibi...

Ne ilgisi olabilir efendim? Ben seyircisiyim yalnızca tiyatronun, kaç kez söyleyeceğim? Tutkunu kesilmek için ille oyuncusu mu olmak gerekir? Aynı oyunu kaç kez seyredersiniz? Üç beş, sekiz on? Sizi bilemem, ama ben sahnelenişinden afişten indirilişine dek gider

gelir aynı oyunu izlerim. Kaç kez sergilenirse artık. Altmış, seksen yedi, yüz on iki... Genelde koltuk değiştirir dururum, ama aynı koltuktan seyrettiğim de olur. Aynı yerlerinde gülerim oyunun, bilirim yerini, derim ki tut kendini, sulu gözlü olma hemen, söylemesi kolay tabii, yine ağlarım...

Galadan, ilk geceden, neyse ne işte sonra turneye çıkmak da yeni moda. Seyirci bitmiş mi de başka seyircinin ayağına götürüyorsunuz oyunu kardeşim, ne denir, götürüyorlar işte...

Kaçıncı kadeh bilmiyorum. Gülüyoruz hep. Ortalıkta yiyecek bir şey de kalmamış, Rekolte'den deyip kıkırtıyla arada bir-iki leblebi tanesi dolaştırıyor gençler, diyemeden daha gülmeye yakalanıp, karda patır patır yerlere dökülen kuşlar gibi yıkılıyorlar sağa sola, biz ayaktakiler soğukkanlılıkla içkilerimizi yudumlarken.

Kaç kişi kalmışız, "Hadi abi," diyorlar, "sen de tutuver şurasından." Ne, neyi tutuyoruz? Dekor, aksesuar, giysi, ışık kasaları, kablolar, bahçe çiti, "Bar" yazısı, e tabii bar, barın tabureleri, kadehleri, Ömer'in pikabı, Paganini'nin plağı, ıvır zıvır ne varsa, bir yandan bunları taşıyoruz, bir yandan da köşede sıkışıp kalan bardaklarımızı soluklandırıyoruz kaşla göz arasında. Her seferinde bir yudum, "Oh be, böyle iyi oluyor," diyor biri, kim diyor, Turgut mu? Palermo'ya gidememiş daha.

Nasıl ayrılıyoruz fuayeden, bekçinin yazık yazık diye sağa sola yatan başı. Ne diye yazıklanıyor bu dangalak?

Haydaa, otobüs de hemen çalışıyor mu sana?

Hangi yoldayız, nereye gidiyoruz? Urfa mı? Yok olamaz, daha yakınadır; Çal'a, Aydın'a, Burdur'a, Antalya'ya falan... Yoksa birileri otobüsü arkadan, yanlardan sarsıp yerinden oynatıyor da biz gittiğimizi mi sanıyoruz? Yeni bir oyun mu bu Sarayköy'den, Denizli'den çıkamadan daha?

Yo, hayır, yol alıyor otobüs incecik sızı halinde, böğre saplanmışçasına. Hayret, kadehleri, şişeleri de taşımış çocuklar. Ellerimiz dolu, fuayede gibiyiz, hepimiz ayaktayız, ikişerli üçerli gruplar halinde kokteyl dedikoduları kaynatıyoruz.

Günübirlikmiş turne, otele falan inilmeyecekmiş, tiyatrocu tasarrufu işte, otobüste birer ikişer saat kestirilip, herkese ikili koltuk da düşüyormuş nasılsa, aynı gün matine suare oynanıp gece şenlik şamata dönülecekmiş yine.

İyi de, benim ne işim var turne otobüsünde, o anda daha ilk depremi yaşadıktan sonra en küçük sarsıntıda dikilen biri gibi doğruluyorum beynimde. Eve dönmüş olmam gerekmez miydi benim? Gel gel demişler, ben de kıçın kıçın yanaşı mı vermişim yoksa bu haytalara, herhalde öyle...

Turnenin otobüs homurtusuyla turnecilerin horultusu birbirine ilmeklenmiş işiltilere karışıyor. Olgunlaşıp da yanlarına devrilivermiş boynuburuk Aydın inciri her birinin başı.

Ama Hakkı yok mu Hakkı, cin gibi mübarek, bir gidiyor, şoförle yarenlik ediyor, geri geliyor, kadehlerimizi tokuşturuyoruz. Bir de hasta diyorlar, hasta hali buysa... "Böyledir bunlar," diye fısıldıyor, "yola çıkarken daha su koyvermeye hazırdır hepsi de."

Biz içiyoruz, şaşılacak bir dayanıklık, herkes çoktan sızmış ikili koltuğuna. Kimileri eşofmanlarını da geçirmiş bacaklarına. Kızların üzerinde şal, bolero ya da incecik battaniye.

Derin uykuda giden bir otobüs, tiyatrobüs...

Hakkı koluma giriyor, kendini mi anlatıyor, bana beni mi anlatıyor, yoksa oğlanlar, kızlar hepimizi sürücüye mi tanıtıyor, "Annem beni büyüttü de bu ellere yolladı, sütüm sana helal olmaz tiyatro yapmazsan ha!"

Her oyuncunun kulisi ayrıymış otobüste. Hakkı söylüyor, soyunma odaları, pırıl pırıl ampulleri yanan şimşek bakışlı aynalarıyla makyaj masaları, üüf... "Bak bak," diyor, koluma girmiş koridorda sürüklüyor beni. "Görüyorsun değil mi, odalarında ne kadar rahatlar, herkesin kulisi ayrı, var mı böyle tiyatro memlekette?"

Manzumesinin coşkusuna kapılmış pır yürekli çocuk bu adam, kapıyı tıklıyor ya da hafifçe öksürüyor, kıynaştırarak perdeleri aralıyor. Ancak o zaman yüzlerine bakabiliyorum oyuncuların. Aynayı kuşaklayan ampullerin yutucu aydınlığı gözlerimi alıyor. Sağa sola siperleyip bakışımı, oyuncuları hizalıyorum. Hepsi de büyük ciddiyet içinde makyajlarını tamamlıyorlar. "Bak bak, aynalara bak," diyor yine Hakkı, bu kez üsteleyerek.

Aynalarda bir tuhaflık var ya, anlayamıyorum ne olduğunu. Ben bakarken, sırları mı dökülüyor, pek kavrayamıyorum, baktıkça ama, görüntü değişiyor ağır ağır. Yapbozların kare değişimini andıran bir akış, suyun rengi değişiyor durmadan menevişlenen ışıklar içinde harelenip oynaşarak...

Sırı değiştikçe aynanın, bana dönük yüzler de değişiyor kare kare. Bakıyorum Hakkı'nın oyundaki kızları gitmiş, yerlerine Elif Türkân'la Nedret Güvenç gelmiş, Aysan Sümercan'la Nur Sabuncu...

Gözlerimi ovuşturup yeniden bakıyorum, bu kez Ayşegül Devrim'le Semiramis Pekkan... Gözlerim öylece çakılıyken sırıyla birlikte görüntüsü de durma değişen aynada Hakkı, koluma girip çekiştiriyor, öte odalara. Bıyık altı gülüşle, "Bu da bi şey mi," diyor sanki, işte o an bir sarhoş sendeleme başlıyor aynada, aa Ragıp, yo hayır, bu kadarı da olamaz artık, İsmet Ay bu!

"Biz bir yola gidiyoruz!"

Hakkı kolumdan çekiştirip sürüklüyor beni, ama ben rüyanın birinden çıkıp ötekine dalıyorum, sırlar

ebrulaştıkça aynada. Aynalarla çevrili bu yürüyen sahne arkasında herkes işi gücüyle ilgileniyor, kimsenin kimseye karıştığı yok. Az sonra matineye çıkacaklar, altı dokuz oyunları var, "Bozuk Düzen"i oynayacaklar, biliyorum, her gün seyrediyorum çünkü. Aa, bunlar da Erkan Yücel'le Ayberk Çölok. Peşlerine takılıyorum hemencecik, sırı dağılmadan, aynaya ben de dalabileyim diye. Orada bir yerlerde Savaş Dinçel'le Oktay Sözbir'e rastlıyorum, göz kırpıyorlar, biri ötekine içki servisi yapacak belli, elinde tepsi, üzerinde kadeh.

Omzumdan tutup çeviriyor beni Hakkı, aynaların büyüsünden sıyrılamadan daha bu kez de onunla yüz yüze geliyorum.

"Güner Abi, siz de burdasınız demek?"

Bu Hakkı var ya, Güner Sümer'in ta kendisiymiş meğer. Elimle yüzüne dokunuyorum, o mu değil mi, yoksa aynanın sırı mı oyun ediyor bana? İşte tam da o sıra bir klarnet ezgisi de yayılıyor mu otobüsün içinde, kıl hançer biçiminde, incecik sızısıyla sırım sırım sarmalayıp hepimizi? Neredeyiz biz, nereye gidiyoruz?

"Nereye gidiyoruz biz, biliyor musun şaşkın?"

"Nereden bileceğim Güner Abi, ben konuğum, seyircinizim sizin, o kadar."

"Ansiklopediye," diyor.

"Orası neresi?"

Acılı bir gülümsemeyle dönüyor Güner Sümer:

"Urfa'nın bir ilçesi."

Bizim Denizli'nin ilçesi olmasın? Kızılcabölük belki. Laodikya ya da. Güner Abi karıştırmış olmalı, Ansiklopedia diyor belki de.

Kafam iyiden iyiye karışıyor, bunca içersen olacağı bu birader, ne sandındı ya?

Bu kez başımı çeviriyorum, ne ışıl ışıl yanan aynalar kalıyor ne kulis, herkes otobüsün homurtusuna eşlik ediyor horultuyla...

"Gidiyoruz biz," diyor Güner Abi, "herkes uyuyor, ama biz yine de gidiyoruz... Şoför de uyuyor, herkes!"

Koluma girip öne doğru itekliyor omzuyla. Sendeleyip yuvarlanıyorum hız içinde hız topu biçiminde, içkiden tabii, n'olacak!

Doğru, sürücü uyuyor. Başı göğsüne düşmüş, ama elleri direksiyon simidinde.

Otobüsün kendi kendine gidişine şaşıyorum ben. Ne yoldan çıkıyor ne şarampole yuvarlanıyor ne de uçurumlardan aşağı kayıp kayalara tosluyor. Gidiyor düpedüz, tekdüze bir hızla, yolcularını sarsmadan, gizli biri tarafından yönetilirmiş gibi... Gözlerim dehşetle kimbilir nasıl açılmış olmalı ki omzumu sıkıyor Güner Sümer.

"Tasalanma," diyor, "biz bu yoldan daha önce götürüldük aslında. Bu yansıması hayal perdesinde."

Ona döndüğümde görüyorum o şimşek bakışlı adamı, şoförün çaprazında, ön koltukta gözleri ileriye mıhlanmış adamı. Otobüsün farları değil de adamın gözleri aydınlatıyor sanki akaduran yolu. Belli turne amiri, ama kim?

Sorumu duymuşçasına yanıtlıyor Güner Abi: "Asaf." "Asaf kim abi?" "Çiyiltepe. Öte dünyadan getirdik onu bu yolculuk için... Şimdi hep birlikte yeniden yollara döküldük gidenimizle, duranımızla. Bu yolun üzerindeki geriye kalan serüvenimizi tamamlamak üzere..."

Asaf Çiyiltepe'nin gözleri mi değişiyor, gün mü dönüyor aynaların sırındaki o fırdöndüsünde ebrunun. Ama karanlık laciverde, lacivert mora, mor eflatuna, eflatun pembeye döndükçe bir çatallanma başlıyor sanki gökyüzünde. Salkım saçak kök sürgünleri kılcal damarlarıyla pörtlüyor iri bir göz halinde göğün ağaran yakasından.

Bense peygamberdevesi gibi dikilmişim dizleri-

min üzerinde, bir yandan salınıp yakarıyorum, başımla da halkalar çiziyorum bir yandan.

Yerde, gözlerimin taradığı taşlıkta kadın ayakları gidip geliyor, seğirtiyor âdeta. Annem mi? Bağırıyor onun gibi.

"Bıktım senin tiyatrondan!"

Peygamberdevesi değil de ipekböceğiymişim, yemişim yemişim etli, dolgun dut yapraklarını, sonra da yılan gibi doğrultup başımı, havayı topaçlayıp kamçılarcasına kozamı örüyormuşum bir güzel.

Aa, kusuyorum.

Ayaklar birbirine karışarak tas, leğen, ibrik getiriyor önüme. Annem olamaz, o böyle cadaloz değil ki.

"Ne vardı bu kadar zıkkımlanacak, köpek gibi içecek sabaha kadar?"

Ayağa kalkacağım ya, başımı doğrultamıyorum bir türlü.

"Sen benim kim olduğumu biliyor musun kadın?" diyorum. Ben böyle dediğimi biliyorum da açık açık, acaba o anlıyor mu?

"Gören de bir halt sanacak. Hani çoluk çocuğun rızkı? Karından utanmıyorsun, bari kızlarından utan, kazık gibi adamsın, yakışıyor mu bu sana köçekler gibi çıkıp sahnede ele güne karşı oynamak? Neymiş, tiyatro kuruyormuş, Allahım, gelsinler de önce bu herifi tımarhaneye kapayıp beni kurtarsınlar! Her gün git, sabahlara kadar kafa çek, sonra gel kus, batır ortalığı!"

Beni, beni diyorum, ne anlıyor bundan? Annemden kalanların üzerine oturduğun yetmiyor, şimdi de ümüğüme mi çöküyorsun a kadın?

Arkamdan mı itiyor, kusmukların üzerine kapaklanıyorum, ne oluyor böyle bana... Annemden kalanları kurtarsam, şöyle güzel bir salon, sonra...,

Kimin çığlığıydı o:

"Hakkı!"

GÜLLE

Mermer
elembenin kireçtaşı yumuşacık,
apak daha.

Ova bastırıla, vura koparıla akça toparlak,
ilk düştüğünde kuyuya
kararıyor,
artık hep kara.

kuşluk

Neden Denizli kıyıları değil de Didim?

Altınkum'da yürüyorlar. Güneş gözlerini dağlıyor. Sabah nevalesi alınmış, bara dönecekler. Bir şişe şarap, iki de bira.

Onlar şarabı yeğlemiş, biralar benim. Denizin foşurtusuna bakıp şöyle iri bir yudum indirmiyor musun, değme gitsin. Bir de gözümü kıstım mı tamam.

Ne matemdi o, demezler mi, içkiyi kes; ulan hayat damarlarımdan biri kopmuş olmayacak mı o zaman.

Kara torbada sabah keklikleri. Az sonra bara çöküp kahvaltıya oturacaklar.

"Turgut! Ne çabuk döndün Palermo'dan?"

Turgut diyoruz ya, oyundaki adı. Hin hin gülüyor.

"Yirmi yıl oldu."

"Gideli mi, döneli mi?"

İsmail soruyor bunu. Turgut'la ben yerlere atıyoruz kendimizi...

"Adım İsmail Dirik, cebim delik!"

Sıkıştı mı söylediği laf bu. Pantolon ceplerini de dışarıya çeviriyor hemen.

"Biliyoruz delik olduğunu pantolonun, delikten ne çıkıyor, haa ne?"

Bakıyor salak, kara muşmula. Biliyor ne diyeceğimi, ama bekliyor yine de.

"Dirik, dirik! Dirik ne peki?"

Belki bininci kez yine mayışıyor İsmail. Haydaa, bu kez hep birlikte yatıyoruz. Yatmak ne, kum deniz, dudak dudağa geliyoruz.

Işıksız bar, tiyatronun platosu, yazısı yan yatmış, yan yatmış bar olur mu, bu öyle, sırtlarını vermişler. Güneş arkada daha, önlerinde deniz kum gibi.

O ilk yudum, sen neymişsin yahu, anam anam bir iniyor gırtlaktan, bir iniyor, bin yıl susuz kalmış toprağa düşen damla oluyor sanki mübarek.

Hadi sorma ulan İsmail, sorma da dişlerimi kırayım.

"Ziya Abey, nasıl ama, haa nasıl? Allahını seversen bi söyle, nasıl?"

Avuç içleri çoktan nasırlarını yitirmiş, şap şap indirdiğinde barın ahşap gövdesine ellerini, sesinden anlıyorum bunu.

"Vallahi büyük adamsın İsmail. Sahi nasıl yaptın ulan bunu? Nasıl başardın bu kadar bara benzeyenini, üstelik bir kez bile gitmemiş, görmemişken? Suya itsek yüzecek... Yüzen bar, yan yatmış."

İsmail'in keyfi yerinde.

"Ee, Ziya Abey, biliyon mu, az kafa çürütmedik bu yolda!"

Dirsek çürütmek denmez mi, amaan bizim İsmail de varsın kafa çürütmüş olsun. Gerçi anamızı bellemiş, üç metreye bir yirmi bar mı olur tek parça? Turnede taşıyacağız diye anamız bellenir, ama helal olsun ne diyelim, tam azgın eşek ölüsü!

Turgut giriyor lafa:

"Palermo tersanelerinde bile yapılmamıştır böylesi."

Dibek gibi açmış ağzını, gülüyor İsmail.

"Neresiyse Turgut Abey, senin Palermo'na da götürürüz bu bizim kocaoğlanı."

"Bak şimdi doğru söyledin, tam kocaoğlan. Sırtımızda Palermo'ya kadar haa, artık anamız dinimiz, tövbe tövbe..."

Bana dönüyor Turgut:

"Öyle söyleme Ziya Abi, uyuşturucu işi kovalardık biraz da, senin leblebiler karın doyurmuyor, cebimiz bari para görürdü. Adını da değiştirir Palermo Ziya yapardık."

"Bak, Rekolte'nin eline düştün yine, ben leblebi saçmasaydım gelirken, nasıl bulacaktık yolu?"

En iyisi konuyu değiştirmek:

"Yahu, şu senin Gemici n'oldu, ha?"

Karşılıklı yine koyuveriyorlar makaraları. İsmail de katılıyor. Ah, Handan'a gelse sıra, onun derdi o. Bir onun mu, hepimizin derdi aslında, hepimizin derdi ya, kan kusup kızılcık şerbeti içtik diyoruz... yok diyemediğimiz için de içiyoruz... Ne sandın ulan İsmail, keyfimizden mi içiyoruz sanıyorsun bu mereti? Ya Handan'dır ya Nermin ya da Demet... Hem de ölümüne... Bak işte Hakkı'nın durumu ortada.

"Oturdu yerine," diyor Turgut, kahkaha kesintileri arasında. Sonra doğrulup sürdürüyor:

"Teres, yolumu kesiyor bir de. Neymiş, raconu bozuyormuşum. Handan'ı bırakacakmışım... Handan dediği de matah, ikinci sınıf konsomatris. Sesi genzinde çatallanmış, kart papaz, seninle iş kardeşiyiz diyor bir de!"

Ayağa fırlayıp bağırıyor:

"Yaşasın uyuşturucu kardeşliği! Dünyanın bütün uyuşturucu satıcıları birleşin ulan orospu çocukları!"

Öyle böyle değil, bu kez yuvarlanıyorlar kumlarda.

İsmail, yuvarlandığımız yerde eğilmiş kulağıma fısıldıyor:

"Biliyon mu Ziya Abey, bu Handan bana âşıktı, hani size demedim, siz üzülmeyin diye ama..."

Turgut, işaretparmağını dudaklarına götürüp hem-

şirecilik oynuyor. Birden ciddileşiyorum:

"İsmail, senin bu bar olmasaydı, Allah seni inandırsın belediye vermezdi burayı bize..."

Bir an donuyor, sonra yayılıyor dudakları:

"Onun için mi verdi belediye burayı?"

"Tabii ya, koca Didim Belediyesi, baktı şu bizim bara, evet dedi, sizin barınız gibisi yok dünyada, demirleyin, kıyı sizin, istediğiniz kadar kullanın, verdim gitti zilyetini."

"Sahiden böyle mi dedi belediye abey? Denizli'den onun için mi geldik buraya?"

Derken dili çözülüyor:

"İyi ki kavi yapmışım, ağır deyi şikâyet ediyonuz ya, içine girilip kötü günde yatılıyor da."

"Başlatma şimdi şu senin tost makinenden."

Hakkı da ilk gördüğünde bayılmıştı zaten. Unutmuyor hiç, gözleri ışımış, ağzı kulaklarında yineleyip duruyor: *"Biz, düzeni bozuk bir dünyanın..."*

Hakkı'yı anımsamak yaramıyor hiçbirine. Yayıldıkları kumdan dönüp bara çekiliyorlar yeniden. Sırtlarını veriyorlar, birer yudum alıyorlar iri mi iri, sonra paketlerine davranıyorlar, sonra susuyorlar, sonra dumanlarını salıp uzaklara bakıyorlar, bir daha susuyorlar birer sessiz buharlı kazan halinde.

Yavrum, son oyunuymuş meğer Hakkı'nın. Ciğerlerini yemiş pamuk tozu oğlanın. Eee, onca yıl işçiliğini yapmışsın Sümerbank'ın. Hakkı'yı da ne severek oynamıştı. Sen tut, bir de âşık ol Handan orospusuna. Ulan neyine tutulursun o kaşar karının, yatmadığı herif kalmamış ortada. Bir de Ragıp. Al birini vur ötekine. Ragıp'a verdi hiç değilse, bu Hakkı'ya zırnık koklatmadı.

İsmail, zorla da olsa giriyor yine araya:

"Yok yok, kimsede gözü yoğudu onun. Hem kulak

asmayın, kimseye bir şey de koklatmadı, Osmanlı kadındı vesselam."

"Ulan ne oyunmuş be! Hepimizi gebertti, bir yerlere savurdu."

"Hadi biz oynuyorduk, boku yedik, e senin ne işin vardı müzisyen olarak aramızda?"

Turgut alçağı da getirip getirip buraya dayıyor konuyu.

"Hani Gemici'yle düştüğünüz bar var ya, ben de onun şarkıcısıydım aslanım."

İsmail anlamıyor, ama sorusuyla başka bir rüzgâr estiriyor birden:

"Sahiden sen de çıkıp oynadın mı Ziya Abey sahnede?"

Turgut, benden önce sarmaya koyuluyor İsmail'i:

"Ne sandın, şarkıcı Gafur oynuyordu, pir oynuyordu, hepimiz parmağımızı ısırıyorduk."

İsmail'in bakışlarında bir hayranlık.

"Güner Baba ne yazmış ama..."

Turgut, iç çekip susuyor, bir koşu Palermo'ya gidiyor hemence.

"Hakkı, sen, Ömer, üç erkek, sonra Güzin, deli pezevenk kocası sarhoş Ragıp, ölüveren anneniz... Tarumar olmuş ailenin deprem artığı bireyleri..."

Turgut'un gözbebeklerinde bir yakamozlanma.

"İyi özetledin ulan, helal sana! Bir de ben seyredebilseymişim..."

"Karılar hepinizi mahvetmiş birader... Demet de seni!"

O şeytanca bakış bir anda çakıp sönüyor üzerimde. Yarasına basıldı mı böyle Turgut.

"Herkesin bir Handan'ı, Demet'i oluyor işte! Sen az mı hırlısın? Gizliden gizliye Demet'e âşık olduğunu kimsecikler bilmiyor sanki!"

Belli, ok yaydan çıkmış, İsmail de kıpır kıpır, Hak-

kı'nın yerine aday o şimdi, Handan'ın gözü onda zaten.

"Beni boş geç. Oyuncu da değilim, onuncu sınıf müzisyen, o kadar! Ama senin gibi parlak oyuncuya burun kıvırıp o sübyancı Ömer'e sürtünmesine ne dersin Demet adisinin?"

Yanıt yerine ağzını baca yapmış, duman püskürtüyor Turgut. Denizin kuşluğu gelmiş artık. Yudumların da sonundayız zaten. Deniz buğulanmış. Balıkların insanlarla dalga geçtiği saat.

Saat kolum boş, iki sıcak tıpırtı bileğimde. Bu ne böyle? Aa, ağlamışım... Ağlamışım be!

"Boş ver," diyor Turgut, "işte geçti hepsi."

Doğruluyor, "Ben bir Palermo'ya gidip geleyim," diyor. Cepleri boşaltıyoruz. Onlar şaraba devam kararı almış, ben cayıyorum: "Votka olsun, bir kutu da bira!"

İsmail vaz mı geçiyor, mola mı veriyor belli değil. Bakışlarında kuyruklu bir gurur, yalapşap parıltı. Öyle yapıp çatmış barını, içine girip uyuyabilir bile.

"Kalk moruk kalk, Hakkı Abim çağırmadan şu eksiği giderelim hele!"

İsmail tabureyi gösteriyor:

"Biliyonuz mu, Handan hep bu taburede otururdu."

Gün yükselirken kuşluk sönüyor.

günbatımı

Denizin aynasında kalakalmışız. Dümdüz parıldayan cilanın ortasında kendimizi seyrediyoruz aile fotoğrafımızda. Sandalcı motoru susturmuş, Hakkı Abimiz böyle istemiş.

Antalya gerilerde kalmış, öylece duruyoruz. Şişeyi yudumlayıp, yudumunu gırtlağından indirmeden daha dudak bulaşığını elinin tersiyle kurularken tam, sesleniyor Hakkı:

"Objektife bakın objektife!"

Önce Hakkı'ya, ardından onun hizalayışı doğrultusunda suya dalıyoruz. Tüm aile bu karedeyiz, "Antalya Hatırası"nda. Söz onun: "Annemiz de başımızda." Hakkı, Güzin, ben, Ömer. Bir de annemiz, ölmemiş daha, karede öylece duruyor. Habeşi Dadı. Oyunda bile görünmeyen annemizin yerinde bu kadın şimdi. "Annemiz de başımızda" sözü, koparıyor beni tabii. Tutamayıp püskürüyorum.

"Bana bak Turgut," diye gürlüyor ağabeyim, o her şeye egemen, her şeyi dengeleyip gerekeni uyarına göre yerine getiren Hakkı olmuş sürekli.

Ama püskürüklerim, küflenmiş sandığın sarargın karanlığından çıkarılıp da güve yeniğinden güçlükle kurtarılmış denizin aynasındaki bu fotoğrafı çiçekbozuğuna çevirmiş zaten.

"Turgut!" diye bağırıyor Hakkı yine, oyundaki tonlamasıyla. Yazarın ayraç içine yerleştirdiği sözcüğü oynarcasına bir an suskun kalıyoruz.

Bereket bizim dışımızda bir sandalcı da varmış unuttuğumuz, Palermo'ya gidip gelen Gemici'ye benzeyen. Pat patlar, denizin aynasındaki fotoğraftan kurtarıyor bizi.

Yönümüzü geldiğimiz tarafa çeviriyoruz.

"Tavşan," diyor Hakkı Güzin'e, "ne iyi ettik de çıktık bu sandal gezisine."

"Evet ağabey," diyor Güzin, yani Esma, Güzin'i oynayan arkadaşımız.

"Bak annemiz de yanımızda, hastaneye yatmasına henüz var, ne büyük mutluluk değil mi?"

Güzin'e değil de Ömer'e dönüyor Hakkı:

"Hey Paganini! Biz geldik!.."

Bir kez de denizde sergiliyoruz sanki oyunu, ortalıkta kıyamet gibi allı pullu seyirci.

Bizim Paganini, Profesör Ömerimiz denizin ortasında, sandalda keman gıygıylıyor, konservatuvar sınavlarına hazırlanıyor ya, hiç de sevmiyorum şu herifi, günahım kadar bile, sübyancı!

Deliler hastanesinin yataklarında bizim tiyatronun adamları. Herkes, hepimiz tımarhaneliğiz. Esma'nın annesi, kızını bırakır mı hiç öyle yapayalnız, turne murne dinler mi Habeş? Esma Sultan'ın bekâret bekçiliğini kim yapar sonra? Sarhoş Hakkı'ya güvenecek değil... Ohh, üstelik gezip tozacak da, Antalya gibisi var mı, gidip gelmesi, yiyip içmesi bedava üstelik...

Oysa Esma Ragıp'a da razı, sarhoş marhoş, yeter ki erkek olsun, onunla evlenmeye gönül indirsin; "Kocam, şekerim," desin tanıştırırken ötekine berikine, herkesin duyabileceği sesle, işveli, iç gıcıklayıcı –Esma'ya öyle geliyor tabii, aslında çiy damlası bir ses– o

sesle ünlesin, biraz uzaklaştığında kocasına: "Ragıp sevgiliiim, bakar mısın lütfen hayatıım?"

Hakkı nereden buldu bu şırfıntıyı, nar ekşisi orospuyu? Karısının arkadaşıymış, böyle diyenler var. Ama yakışıyor mu topluluğumuza? Ulan tiyatro dediğinin de asaleti olur! Eciş bücüş, iliği erimiş kopça. Kıç yok, meme yok! Karı dediğin de o biçim olur biraz.

Havada kapmış tabii, Hakkı önerdiğinde, "Tiyatro yapar mısın?" Böyle soracaksın, o da reddedecek öyle mi, "Bi düşiniim", "Anneme danışiim" ha, ı-ıh; "A, elbette," demiş hemen. Aptal Hakkı, enayiliğine doymasın artık. Bir sakar gudubet çişlisi vardı evde, birini daha buldu. İlki hadi onu ilgilendiriyor bir tek, bu düdük, dadısıyla birlikte, hepimizin anasını belliyor, sidikli işkenceciler...

Evde kalmış nursuz uğursuzun koca bulabileceği tek ortam tiyatro kalmış. Kaçırılır mı fırsat? Bulsa içip içip karısını döven Ragıp benzerlerini, ona da fit bizim Tavşan. Yok ama, Allah kahretsin, bir Ragıp'ı bile yok Güzin'in, ne trajik durum, zavallı.

Maaile tablo bozulmuş suyun aynasındaki, dönüyoruz, matineye çıkmadan hastaneye yatıracağız annemizi... Güzin, o içli konuşmasını biraz da kendisi için seslendiriyor:

"Ne tuhaf. Dün bütün gün yanındaydım. Yeni bir sabahlık, bir tarak, bir de ayna istemişti. Onları götürdüm. Uzun zamandır onu hiç bu kadar neşeli görmemiştim. Şakalaştı, güldü, hikâyeler anlattı. Yakında çıkacağını söylüyordu. Hatta sinemalarda yeni hangi filmlerin oynadığını sordu. Ben gittikten az sonra sabahlığı oda komşusuna vermiş. Tarakla aynayı da hemşireye. Sonra da..."

Burada susacak üçü de. Hakkı, Güzin, Ömer, o yağmurlu öğle sonrasının ardından. Ben henüz sahne-

ye girmemiş olacağım daha. Ömer bir içsezi olarak duymamış olacak o yağmurun altında, gelip de kapının önünde beklediğimi...

Cenazesine bile gitmemişim annemin, üstelik nasıl bir yağmur, iç boğmak için birebir.

Tavşan devam ediyor:

"Yaşarken birbirimizin farkında değiliz. Bir insanı sevmek için ille ölmesini mi beklemek gerek?"

O zaman atılıp ileri sarıyorum:

"Tavşan, ben kötü bir insan değilim. Belki annemi görmek için sık sık hastaneye gitmedim. Serseri bir yanım var, biliyorum. Ama kötü bir insan değilim."

Tavşan Güzin sürdürüyor:

"Nerden çıkarıyorsun bunları şimdi?"

Gözümü kısıyorum, Esma gitmiş, onun yerinde Tavşan duruyor karşımda.

İlk kahkahayı Profesör patlatıyor.

Bir başka bölüme sıçrıyorum hemence, ille bir tokat aşk edeceğim ya oğlana. Kalkmış şikâyetçi olmuş bir de, "Bana bayaa tokat atıyor Hakkı Abi," diye. Dedim, "Konsantrasyon, o kadarcığma da dayanıversin artık kerata!", ne yapim yani, ben de istemem öyle olmasını, ama tutamıyorum kendimi, elimden gelmiyor! Yine girdim o köşeden:

"Çekil karşımdan."

Boş bırakacak değil tabii Ömer, bunca insanın içinde ayıp olmaz mı?

"Ağabey."

"Senin ağabeyin değilim. Çekil karşımdan."

"Hayır!"

"Kimsenin ağabeysi, kardeşi, sevgilisi, oğlu değilim. Hepsi yalan bunların. Hepsi uydurma."

"Yanılıyorsun."

"Tek başınayım. Her zaman da öyleydim."

"Değilsin."

"Çekil karşımdan."

"Ağabey."

"Çekil diyorum. Elimden bir kaza çıkacak."

"Ağabey."

Fırsatı kaçırır mıyım, yaradana sığınıp yapıştırıyorum, yer misin yemez misin ulan, o öyle olmaz böyle olur. Gelmişiz zaten, kıyıdayız, fırlayıp atlıyorum. Sandalcı yadırgayan bakışlarla süzüyor hepimizi. Kim bu deliler? Ne yapmak istiyorlar?

Başka hesaplarda Güzin, aklınca altımızı oymaya girişiyor biz iki kardeşin.

"Demet olacak şırfıntıda hep kabahat. Bak nasıl düşürdü sizi birbirinize."

"Öyle söyleme Tavşan, benden de bir halt olmazdı zaten."

Hakkı, cebindeki paraları denkleştirmenin kavgasında belli. Ömer'i gösteriyorum.

"Onun hatası baltayı taşa vurmak oldu, o kadar. Hadi beni geçtik, Ömer de tipi değildi zaten."

Güzin iç çekiyor bu arada. Öyle ya oyunda olsun birini bulamaz, elinde tutmayı beceremezken, ötekisi iki erkeği birden...

"Hadi hadi kıskanma." Ondan önce bekâret kemeri Habeş geçiyor önüme. "Sen ne diyorsun ha, Turgut Murgut?"

Turgut'u anlıyorum da Murgut ne?

Neden Tavşan diyor Hakkı bu kıza, dişlekliğinden mi, işe yaramazlığından mı yoksa? Herkes nefret ediyor tiyatroda, ama hepimizi birbirimize kırdırmayı başarıyor yine de. Sonunda bulacak, eminim, Ragıp gibi birini bulup atacak yatağına, sonra da bekâretini herifin kafasına kafasına vurup kütürdetecek, adım gibi biliyorum.

Her galada kızlar oğlanlar meraktan kuduruyoruz ertesi gün barda buluşana dek, iddiaya girenlerimiz

oluyor hatta, öyle ya galadır, birileri birilerini bulacak, iki yudum içince kaynatacak, sonrasında artık kim kimi tutarsa yatıracak, hesaplar böyle... Bu bizim Güzin de, rendelenip planyadan geçirilmiş, ütülenmiş gövdesine rağmen bir çekici hale gelir, şaşmamak elde değil. Ben bile iki yudum içip de şöyle uzaktan baktım mı, vay be derim, ne kadınmış meğer şu bizim Tavşan, 90-60-90...

Ulan o tavşan denilen mahluk bile biçimli yaratık, kulakları, sırtı, bacakları, şusu busu, geç karşısına seyret köftehoru. Bir tek dişleri benzemiş tavşana, ama kabahat ne Hakkı'da ne de bizde, düpedüz Güner Sümer'de, günahı boynuna artık kimlere benzetip yazdıysa...

Galalar umuttur. Deriz ki aramızda, hah, bu sefer Tavşan, avını yokuş yukarı çıkaracaktır şaşmaz, kaçıp kurtulması olanaksızdır artık avcının.

Ama ertesi akşam yüzüne bakar bakmaz anlarız Güzin'in, bir halt olmamış, o bekâret kemeri defneden taç gibi oturmaktadır hâlâ başında. Üstelik Habeş de bırakıp gitmiştir kızını, yeter ki Tavşan, tepeden inercesine alt alta üst üste yuvarlanabilsin gala gecesine gelenlerden biriyle, ham yapıversin adamı.

Ah ne yazık, ne yazık! Güzin yine bâkire olarak öylece ertesi güne katılır, Habeş'le birlikte, anası iki buçuk numaraysa, kızı ancak yarım numara, üstelik çıkıntısız.

Şu bizim Hakkı'ya da bravo! Nerden bulduysa bu kızı, Güner Sümer'e, bize, hepimize yutturdu, aşk olsun vallahi! Güzin'e değil sözüm, çiçeği burnunda özlemleriyle terütaze bir kız, hani dilsizler, körler olur ya onun gibi bir şey, bahtı yok kızın, bahtı! Gelmiş yaşı otuza, kimsecikler başını çevirip bakmıyor zavallıya. Peygamber olsan küfredersin Allah'a, bu kadar da bahtsızlık olmaz ki! Bir de derler ki erkek, tuğlayı bile dizer önüne geldikten sonra. Yok deve! Bunu söyleyen

karı taifesinden biri mutlaka. Kimde var ulan öyle demir zıpkın?

"Bozuk Düzen"in galasında ağlamışım, öyle diyor Habeş olacak kara katran. Sözde o avutmuş beni, böyle söylüyor. Ağlayıp ağlayıp sarılmışım. Kızıma ilanı aşk yaptın demediği kaldı bir tek karının.

Diyelim ağladım, ağlayamaz mıyım ulan? Diyelim Demet'i seviyordum, hayaller kurmuştum onunla ilgili, o da gitti kardeşim olacak sünepeye tutuldu, olmaz olmaz ya, diyelim oldu, ben de taşlara çarpıp kafamı, daha doğrusu çarpa çarpa ağladım, ağlayamaz mıyım yani?

Kara kaltak işi daha ileri götürüyor. Neymiş, ben ağlarken, tıpkı bizim Paganini'yle ikili diyaloğumuzda olduğu gibi haykıra haykıra demişim ki sözde, hiç kimsenin sevgilisi değilim, kimsenin sevdiği de yok zaten beni!

O da tutmuş sözde, futbol topu memesinin üstüne yatırmış beni, ne ağlamışım ne ağlamışım... Yalan ulan yalan, kara orospu! Niye ağlayayım sana, haa niye? Hadi diyelim dikilecek bir yeri var kızının, ağlıyorum, başındaki defneden tacı çıkarıp bekâret kemerini teslim alıyorum.

Hiç bile değil!

Ağlarım, niye ağlamayacakmışım, ağlarım tabii ulan, benim annem yok mu sanıyorsunuz ak üstlüğüyle namazlara duran? Oğlu tiyatrodan kopsun, tiyatroyu bıraksın diye yakarır tanrıya, sen, ah sen yok musun sen Habeşi şeytan, sen de kızım kendini düzecek birini bulsun diye yakarıp tiyatroya getirirsin onu.

Yediniz ulan beni! Keşke batsaydı az önce sandal, Akdenizi sırlayıp aynalamışken. Batsaydı da Arapça gibi her biriniz elifba cüzleri halinde suları kargaçlayıp burgaçlasaydınız...

Tövbe tövbe! Vallahi bi daa tiyatroya gitmiyceem

anne! Habeş Dadısı olacak orospunun dümen suyuna uyduğum da yalan vallahi. Yassıgeç memeli, tahta kıçlı Güzin'i niye seveyim sonra? Demet'i severdim öyle olsa. Ömer'e de iki tokat, biliyorsun anne!

Anne ben seni nasıl bırakırım? Laf mı şimdi bu? Ben Kore gazisi bir babanın oğlu değil miyim? İkimiz de ondan kalan maaşla geçinmiyor muyuz?

Tutmuş bu Arap karısı da, kendine muhtaçmışım gibi, içgüveysiymişim gibi yönlendiriyor beni orospu. Tövbe tövbe, hayır anne, kimse için böyle düşünüyor, böyle söylüyor değilim. Öyle ya, kim demiş, gizli gizli Güzin'i seviyorum diye? Söylenen lafın da bir ölçüsü vardır ama değil mi?

Gidiyorum anne, anne duyuyor musun, akşam ezanı okunmuştur oralarda, ak sakızlığını örtünmüş namaza durmuşsundur şimdi. Bense sarhoşum, iyiden iyiye, nasıl yalpalıyorum, iyi ki görmüyorsun, hem bana, sarhoşluğuma üzülürsün, hem bu Habeşi Dadıyla kızının başıma çorap öreceğini düşünüp kahredersin...

Yok vallahi anne, niye seveyim o kızı, ne kalça var ne göbek, affedersin, denir ya hani, ondan böyle söyledim.

Anne izin verir misin şu Hakkı'ya da iki çift laf edeyim, ağabeylik yapmak işi gücü, Hakkı rolü düşmüş ya payına, hep bunu oynasın artık, kim verdi bu rolü sana, sen dağıtmadın mı rolleri herkese?

Yalpalıyormuşum sandaldan indiğimde. Hakkı söylüyor bunu. "Bak," diyor, "gider yatırırım otobüse, oyunda da oynatmam, yedeğin var nasılsa..."

Ne diyor yahu bu herif? İki kadeh içmişim diye, az biraz yalpalıyorum diye. Kendisi az mı içti yerfıstığıyla? Ne demek sahneden almak beni?

Profesör Ömer de gülüyor, Demet'i kaptığı yetmiyormuş gibi. Tanrım, neden sarhoş oldum böyle? Ah, o ne, iki kolumda iki karaltı Karagöz'le Hacivat, yok yok

Laurel'le Hardy. Güzin'in ağabeyi orman mühendisiymiş, misafirhanede yer ayırtmışlarmış...

Habeş'le Tavşan, biri bir kolumda öteki diğerinde. Hakkı'nın sesi geliyor ötelerden:

"Yatırın şunu, gözüm görmesin! Yapılır mı bu birader, tam oyuna çıkacakken?"

Götürüyorlar anne.

MİSKET

Hangi dağdan koparılıp da un ufak,
yusyuvarlak, tostoparlak,
delik deşik edilmiş
yazgımız için cevher.

Çarpılıp salınsın çukura,
herkes yatacak
yutulduğu karanlıkta.

güneş

Gece yarısı uyandım.

Uyandım mı, uyandırıldım mı?

Usulca sıyrıldım yataktan. Kimin yanındayım, Nermin'indir... Ulan Handan mı yoksa bu? Ya Turgut, Turgutlar? Gerçekten kim bu? Evet, kim bu kadın?

Demet olamaz, o çoktan terk etti Turgut'u, Handan desen Hakkı sünepesine gel gel ediyor, ama aslı yok, ne yapsa ne etse faydasız, daha başlamadan kopmuş film, öyleyse odur. O mu? Handan'la mı yatmışız yoksa biz? Karıları değişmiş gibi? Turgut'la benimki içerde, Turgut'unkiyle ben burada.

Anam olacak orospu uyandırdı belki de, kimbilir...

Yok yok, evde değilim, önü sonu dört duvar, demek yine genelevdeyim, Nermin'de, vefalımda. Ne kızmış be, benim diyen bükemez bileğini, bir de vesikalı diye burun kıvırırız.

Gör ulan Gemici, gıcır bir karıya sahipsin, ama hıyarlık yapıyorsun, o hep sahip çıkıyor, sen yamukluk! Tosunum, adam ol önce, adam. Donunu toplaya toplaya gelmedi mi hep bu karı arkandan?

Tiyatroya bulaştın, orda bile yalnız bırakmadı seni. Hadi oğlum, sar sigaranı, kafanı topla önce, ısıtıcıya su koy.

Vah Nermin'im benim, kadersizim... Bir şey değil,

Nermin kaldı kızın adı. Şengül desem n'olacak, al birini vur ötekine, ikisi de takma değil mi? Nüfus cüzdanındaki adını değiştirmediğini kim söyleyebilir? Aslında hepimizin düzeni bozukmuş, bu onu gösteriyor, tevekkeli Hakkı, provalarda bakar bakar, şiir okur gibi hep döktürürdü namussuz: *"Biz düzeni bozuk bir dünyanın..."*

Hem de nasıl! Çek oğlum çek hadi, çek çek, sar şöyle kafanı önce, bir güzel iyi et de tıkır tıkır işlesin saksın. Turgut'a, ona buna çamur atmadan bir iyi düşün hele! Sen mi onu buldun, o mu seni? Mahalle takımında oynayan bir velet. Sen çekip çıkarmadın mı, kolundan tutup da Kentspora götürmedin mi?

Tamam yetenekli oğlan, tanıyorum, komşu mahallenin çocuğu, ama çalımına bakma aldanırsın, küçük dağları o yaratmış sanki. Kentspora götürünce n'oldu, havasını alıvermişim. Sonra başladı köpeklenmeye. Yo hayır, mert oğlan, Allah var, kıç yalamak değil alttan almak, hafifçe kuyruk sallıyor o kadar, oysa ilk tanıdığımda, başını bile çevirmezdi bu tarafa.

Amigosuyum takımın. Gemici lakabı da Turgut'un bokuna yapıştı yakama, Hakkı hıyarının tiyatrosundan. Yoksa öyle anlı şanlı adım var ki, söylendi mi iki metre öteden rüzgârı geliyor ilkin. Fors desen, hava desen, karizma falan o biçim, gerçek değil rüya sanki.

Şimdi farklı mı, değil! Tersine, bindi, bin beş yüz oldu, ulan havan batsın Gemici! Gerçi sonraki hava Turgut'tan, yiğidi öldür, hakkını teslim et, söyledim ya, tiyatroyla.

Dumandan, esrardan sesi kısılmış adam arıyormuş Hakkı. "Gemici" diye bir rol varmış, Palermo falan uyuşturucu işi. Turgut'la ikili sahneleri varmış, annesi ölüyor, sonra o Demet olacak yan çiziyor, işler sakat, para gerek. Bu bizim Turgut, Hakkı'dan yani roldeki abisinden de bıkınca avcuma düşüyor. Kimden bulacak parayı, tiyatronun senaryosu o biçim.

Aslında ben onu buldum, o da beni. İkimiz için de sıkıntılı günler. Çözüme ihtiyacımız var. Ben takımda elimi güçlendirmek zorundayım, esrarkeş diye adım çıkmış, yöneticiler kaşlarını yıkmışlar, anlamazdan geliyorum, sonra Nermin'le dost yaşamamız, annemin iflah olmaz mundarlığı, üstüne bir de parasızlığı ekle bunların... Nermin paraya boğacak, ama yeni aldığı apartman dairesine yerleşmek yetmiş şimdilik bana, istesem üstüme yapacak hatta. Turgut da bu arada başını sokacağı, kendini dinleyeceği yer arıyor paradan önce. Ev olsun, yetecek ona, annesi, ablası, abisi iflahını kesiyor oğlanın... Bir de sevgilisi, kim, Demet, İşkomazların kızı, takımın arkasındaki en önemli aile. Bu sümüklü Turgut, onların kızını araklamış meğer.

Eve ihtiyacı var oğlanın, öyle ya nereye atacak Demet'i? Baktım, abi abi vızıklıyor, aç avcunu dedim bir gün, bıraktım anahtarı, o günden sonra Allah'ı da benim peygamberi de, başka türlüsü mümkün mü?

Sonra bir gün bu ikisi akıllarınca yemek yapmışlar, beni ağırlayacaklar kendi evimde. Anasını bellemişler mutfağın, o ayrı. Ama iyi oldu, Hakkı'nın aradığı kısık sesli Gemici'nin tıpatıp ben olduğuma karar verdi ikisi de.

Zor bir rol değilmiş, isteyenler de varmış, ama Hakkı'nın kafasındaki Gemici değilmiş hiçbiri o tiplerin. Sordum, ben başkaymışım, izin vermeliymişim, tanıştırmalılarmış ikimizi, ben de çok sevecekmişim Hakkı'yı, tiyatro manyağının tekiymiş, bir suçu varsa buymuş, o kadar. Demet bir yandan, Turgut öbür yandan nasıl ısrar ediyorlar.

Eh, peki n'apalım... Demet'le de resmen tanıştık ya, hadi dedim, ben de Nermin'le tanıştırayım şu zevzekleri. Söyledim kıza, hazırlandı, ulan baktım, bayağı hanımefendi kadınmış şu benim vesikalım...

Demet, ezildi büzüldü neredeyse yanında. Turgut

demez mi, oyunda bir de Nermin Abla rolü var diye, söylediğine göre bu rol de Şengül için biçilmiş kaftanmış, laf, ayak işte, nalına mıhına vuruyor, ev için bize şirinlik yapıyor, oyun için de Hakkı'ya yaranıyor aklınca.

Hakkı'yı tanıyorum uzaktan, kentimizin çocuğu, yıllardır tiyatro diye sayıklar, dili dışarda yalnayak koşar, belli günlerde oyunlar sahneler, yalnız belediye başkanı değil, vali falan da sever oğlanı. Boş gezenin baş kalfası, ne derler, el iyisi fukara.

Bu arada yamamışlar mı bana bu Gemici rolünü Demet'le Turgut. Hakkı görür görmez, "Tuh ulan nasıl düşünemedim bunu," diyor bir de. Gece boyunca hayran hayran baktı durdu yüzüme, Yeşilçam'dan çıkıp gelmişim gibi. Alt tarafı amigoyum, bir de Şengül'ün şunca yıllık dostu. Başka ne özelliğim olsun? Hayır belki vardır, vardır da ben bilmiyorum.

Kısık ses falan, vay be dediler kalkıp oyuncu yaptılar beni, oysa tiyatronun semtinden geçmiş adam değilim ben. Sevmem değil, ama açmıyor beni abiciim. Neyse, bu yaştan sonra bir de tiyatrocu olduk mu sana!

Bir benimle kalınsa iyiydi ya, Şengül'e de kancayı taktı tiyatrocu takımı. Birbirlerine bakıp bakıp elleriyle dizlerine şaplak indiriyorlar keraneciler, "Tam Nermin Abla", "Vallahi Nermin Abla!"

Bizimki de bozuntuya vermiyor, kırk yıllık tiyatrocu gibi konuşuyor onlarla. Meğer gerçekten tiyatroculuğu varmış da benim haberim yokmuş. Yalnız kaldığımızda anlattı. Tiyatro yaparken düşmüş bu yola, bilmem doğru bilmem yalan.

İnsan şu hayatta nelerle karşılaşıyor, esrar işine bulaşıp kuryelik yapıyor, tiyatrocu fahişenin dostu oluyor, hatta sonradan tam da böyle bir rol için sahneye çıkıyor. Yoksa ben kendimi mi oynuyorum? Hani annem olmasa, geçmişim hırlı olmasa kolayca evet diyebilirim bu soruya.

Yok ama, hayatım rol falan değil. Sanki birileri, durmadan rol olduğunu söylüyor bana, ama değil. Karabasanlar görmeye başlamam da, geceleri durup dururken uyanmalarım, uyandırılmalarım da hep bu sırada başladı. Nermin'in yanına taşındım, bana mısın demedi.

Uyanıyorum annem, uyandırılıyorum Nermin. Ya da tersi, uyandıran annem, uyandığımda karşımdaki Nermin.

İş bu kadarla bitse iyi. Bir Turgut'la Demet geçiyor gözlerimin önünden, bir Hakkı'yla Handan, biz de bunlar gibi tuhaf çiftlerden miyiz? Dıştan bakıldığında iyilik meleği görünen kadınlar ile yazgıları ölmekten ibaret erkeklerin oluşturduğu çiftlerden yani?

Apartman dairesinden bir merdiven iniyor sokağa, bakıyorum Demet gizlediği hançerle Turgut'u indiriyor caddeye, kurbanını kesmeye götürür gibi. Bir bakıyorum, üst katlardan inip mutfak penceresinden içeriye giren, tüllerle savrulan basamaklar. Hakkı'yla Handan, evlenecekler ama kızın elinde bir havaneli, gürze benzeyen, başına vurup indirecek adamı belli.

Ya Nermin? Diyelim duştayım, diyelim yatağa girmişim. Başı yerde, ayakları havada bir yürüyüşle aklımı karıştırıyor. Komiklik olsun diye böyle yaptığını söylüyor, sonra nasıl ölmek istediğimi soruyor bana. Balkondan mı itmeliymiş, yemeğime zehir mi koymalıymış? Bak şofben zehirlenmesi de ideal olabilirmiş, haa içkinin ardından uyku hapları da iyi gidermiş hani...

Ölümden korktuğum yok. Ama korkmaktan korkmak yok mu, mahvediyor beni. Vücudumda hücre, sinir, doku, ıvır zıvır ne varsa bir anda hepsi de paniklıyor. Ne halt edeceğimi bilemeden aptallaşıp uykuda geziniyorum sanki biblo gibi.

Nedensiz değil elbette. Yerli yersiz ortaya çıkıp bir anda beni dağıtıveren ölüm korkusu. Babamdan teva-

rüs etmiş, hayır, kendini öldürüp de her gece her gece rüyama girdiği için değil kesinlikle. Dayım yok mu dayım, bir görünüp bir kaybolan. Kentin bir-iki ailesinden birinin tek oğlu, üç kızın arasında. Kumarbaz, hovarda, yediği önünde yemediği arkasında, astığı astık kestiği kestik, bozduğu kızların sayısını kendisi bilmez, asker kaçağı pezevengin teki!

Ortaokula başlamışım. Bir bilardo salonu var, arkadaşlar birbirimizi ayartıp burada alıyoruz soluğu. Yine okuldan kaçtığımızın birinde dayım yakalıyor. Korkumun korkusu, altıma ediyorum. Onca arkadaşın önünde, tutup bir de eve götürüyor beni.

Okulun sonu oluyor bu. Babam o kış gidiyor gözlerini gözlerimde bırakarak.

Turgut korkularımı yenmeye yarıyor. Hiç çekinmesi yok oğlanın, Demet, annesi, abisi, ablası boş vermiş hepsine, bir çizgi tamam, o biçim.

Evin içinde dolanıyorum, yatak odası, hol, mutfak, mutfak balkonu; salon, hol, mutfak, mutfak balkonu; banyo, hol, mutfak, mutfak balkonu... Korkak, korkmaktan niye korkuyorsun bu kadar, sen adam değil misin lan, onca insanı takmışken peşine utanmıyor musun kalıbından?

Hadi git yat, yat da zıbar karı kılıklı ibne!

Tiyatro yaradı yine, Gemici korkmuyor o barda, Nermin'e, Handan'a caka satıyor da değil! Turgut'a hiç değil, Turgut kapı mandalı zaten.

Sonra bir gün bilardo salonunun sahibi, iki sokak ötede. Okula gitmiyordum, bilardo salonuna da, oraya çıkan ara sokaklarda geziniyorum sürekli, okulun açık olduğu saatlerde... Gel demişti bana, bundan sonra kılına dokunanın yakarım çırasını!

Annem neredeydi, ne yapıyordu?

Dayımın ablası değil de gizli karısı mıydı yoksa? Babam içgüveysiydi belki, ben onun piçi? Babam ırzı-

na geçmişti de bundan ötürü mü evlenmek zorunda kalmıştı annem? Sakın dayımın oğlu olmayayım ben?

Bir gıdım mal taşımadı annem evimize, mülk, para pul, hiçbir şey. Dayım yedi, o sırtını sıvazladı. Dayım altından girip üstünden çıktı, o oh olsun dedi, ailesiyle gururlandı durdu, geçmişten öyküler anlattı sürekli, avuç avuç çil altınlardan bahsetti, sarı liralardan, burma bileziklerden...

Niye sevmedi beni, ne suç işledim?

Salon sahibiyle değişti her şey, küçücük oğlandım, küçücük...

Aradan onca yıl geçti, hâlâ korkmaktan korkuyorum ben. Herkes benden korkuyor, ben o küçücük çocuğun korkusundan, arkasından itilişinden, yıkılışından, sonra da altını doldurmuş halde seyredilişinden... Sonra... O adamı öldüremeyişinden bir türlü, o utançtan...

Tiyatro her şeye iyi geliyor deyip durdu Turgut'la Demet. Yalan, büyük yalan, öyle olsaydı ilkin Şengül'e yarardı tiyatro.

Keşke gerçekten Gemici olabilseydim, Palermo-Marsilya falan gidip gelip mal taşısaydım, her limanda bir sevgilim olsaydı.

Yine mal taşıyorum, ama kâğıttan bir gemim bile yok. Turgut da diyor ki, "Ne güzel, tam Hakkı'nın aradığı gibi kısık sesli bir Gemici!"

Ne sanıyorsunuz siz, sesim niye kısık, biliyor musunuz?

Otururum tabii böyle mutfak penceresinin önünde, demli çayların eşliğinde duman sararım.

Güneşi beklerim, gece bir an önce çözülüp dağılsın diye...

gece

İlk gece miydi?

İkinci gece?

Üçüncü olmasın?

Yoksa bunlar tek geceden, o uğursuz tek geceden ibaretti de, ben mi karıştırıyordum bunu?..

Handan dizi izliyor. Sesler, renkler birbirine girmiş, neyin ne olduğunu anlayamıyorum bir türlü. Mutfak tezgâhıyla televizyon arasında, yerini beğenmezce duran ayaklı kafesteki muhabbetkuşuyum ben. Ne olduğunu bir türlü anlayamasam da kanallarımı dolduran sesleri yineleyebilirim, renkleri gösterebilirim, renkleri.

Latin Amerika ülkelerinden birinde miyiz yoksa? Tepemizde ağır vantilatör.

Handan, tiril tiril bir etek geçirmiş beline. Oldukça uzun, diz altı. Arada yakalayıp ucunu eteğin, tomur tomur boynunu, yüzünü kuruluyor, avcunda havlu gibi. Tepedeki yetmiyor herhalde, yelpazeleniyor etekle. O böyle yaptıkça külotuna dek havalanıyor bacakları, gözüm oradaki kırmızı dantele gidiyor.

Memeleri de halkalanıyor yelpazelendikçe. Bluzu ipince, saydam, görünmez askıyla tutturulmuş zaten omzuna. Ekrandaki kırmızıya kayıyor gözlerim. Kadınlar böyle hep, hem kırmızılar hem açık.

Bir yandan da çekirdek çitletiyor, tuz fazla geldiği

için belki, arada ambalajı yırtılmış, pul pul olup salkım saçak dağılmış çikolataya uzanıp kırıntılar atıyor ağzına.

Ama hep televizyonda gözü. İzliyor mu, düşünüyor mu belli değil, öylesine donuvermiş sanki, iş olsun diye.

Bu kız o zaman da böyle değil miydi, Handan'ı oynarken? Her girişinde sahneye, peşi sıra perdeleri de dalgalandıran soğuk hava. Bizler yokmuşuz da, buz gibi duruşu, donuk bakışıyla dünyanın en büyük oyunculuğunu kendisi sergiliyormuşçasına...

Annesi tezgâhta bulaşık yıkıyor, belki de yemek yapıyordur, bulunduğum yerden o kadarını görüyorum; kendi çukuruna kapanmış bir kadın.

Handan, televizyonda dizisini seyrediyor, salonla mutfağın ondurmayıp solduran ışığında. Tepemizde bir başka şey, durma dönen... Anneyse, yoksa Handan o mu, bu da kızı, işte orada, mutfak tezgâhında.

Buram buram ter...

Peki ben ne yapıyorum? Hangi figürasyonu tamamlıyorum, buz kâsesinin yanında? Âşık mıyım Handan'a hâlâ? Onu sahnede, konsomatris giysisiyle bar loşluğunda gördüğüm o uğursuz geceden bu yana?

Gerçek adı bile silindiğine göre belleğimden.

Annesi ara vermiş işine, yeşile çalan sarımsı bir bardak bırakıyor masaya.

"Bir şeyler konuşsana kızım! Buyrun Ragıp Bey, iyi gelir, serin limonata..."

Bir erkeğin unutamadığı kadın hangisidir, sevdiği mi, seviştiği mi?

Handan'ın beni içine aldığı, uçurumlarda hoppacıklattığı afyonlardayım hâlâ. Zaten âşığım, onunsa böyle bir duygusu yok, hiç olmamış, dediğine göre bekâretini kaptırdığı delikanlıyla birlikte tüketmiş aşk duygusunu. Bekâret dediği ne?

Benim aşkımsa, onun bunu tükettiği yerde başlamış. Seviştiğim Handan sevdiğim kadın olmuş, altı do-

kuz oynadıkça haftalarca, hatta sezon boyu katmerlene katmerlene büyümüş aşkım.

İçine çekildiğim o sarhoşluk.

"Benimle yatan erkek, asla unutamaz beni!"

Böyle diyen bir kadının bildiği olmalı! Ne peki? Pek çok erkekle sevişmiş, hiçbirince unutulmadığını gözlemiş. Sonuç lafı bu. Ne yapıyorsun da unutamıyorlar seni?

Benim bildiğim kendi yaşadıklarım, ötekiler de kendi yaşadıklarını bilir. Belli, deneyimleri farklı, tümünün de, Handan'ınki tek ama: yatanın onu unutamadığı.

"Tiyatrodan aldığımla nasıl geçinebilirim aptal, sigarama yetmez aylığım!"

Hangi pervane kurtarabilir kendini, yakalandığı çekimden?

On yıllar sonra eteğine sürünürken yeniden, şimdiki aklımla bakıyorum bir kez daha. Ne denli doğruymuş söylediği, işte ben, atacağı kemik parçası için dilim bir karış dışarda onu aranıyorum hâlâ.

"Aa, siz bari bir şeyler için Ragıp Bey!"

Nereye gitsem ben?

İkinci gece, ikinci Handan, Handanların ikincisi... Ne, hangisi? Üst üste çakışıyor geceler de Handanlar da. Belki o tek gecede yaşadığım bütün Handanlar bunlar, bilmiyorum dedim, bilmiyorum işte...

Akşamın dar vaktiymiş, eski dostmuşum, şuraya uzanıverirmişim, ortada bırakacak değilmiş ya beni.

Unuttuğu önemli bir ayrıntı var. Benimle göz göze gelip o dolgun gül yaprakları arasından beni sevdiğini fısıldamış, sonraki günlerde âşık olduğunu söylemiş, hatta sarıp okşamış, okşamak ne sevişmiş, evet evet, sevişmiş bir kadın o, böyle mi söylemeliydi durup durduk yerde bana? Yakışır mıydı elmişçesine davranmak

sevdiğini söylediği adama, öyle upuzak?

Kocası ölmüşmüş, böyle söylüyor, kızı da kocamanmış, üniversite yaşında.

Eski dostlarıymışım, başlarının üzerinde yerim varmış. Kızına anlatıyor bunları... Ah neydi o günler; bir yandan gülüyor bir yandan böyle söylüyor.

Biz ikimiz çok iyi dostmuşuz tiyatroda, öyle böyle değil, ah ne günlermiş, ne günler, durmadan yineliyor bunu, laf dönüp dolaşıp onun Handan'ına, benim Ragıp'ıma kayıyor, kızın cin bakışları bir annesinde, bir gözlerimde. Ne diye durmadan aynı lafı edip güler bu insanlar?

Ben de katılıyorum Handan'a. Ona göre öyleyse benim için de öyle demek ki! Tiyatroda, sahnede başlayan dostluğun sürmesi, araya onca yılın kopukluğu girse de.

Bir daha açılmamak üzere belleğin en gizli, en derin köşesine itilip tepilmiş anılar, yoksanmış duyarlıklar hesaba katılmış değil henüz! Oda kilitli, öyle bir şey yok zaten. Olabilir mi? İsterse adamın hayatı kaymış olsun, aman canım, böyle bir yasak aşkın şunca yıl sürmesi olacak şey mi hem?

Bunalımlı yıllarıymış, şimdiki aklı olsa bir psikoloğa gidermiş hiç değilse... Kocasının içkilere batıp sabahlarda kumardan döndüğü günler. Kalkamamış altından o ağırlığın, kız da minnacıkmış daha. Ben ilgi göstermeye başlayınca... Rahatlamakmış onunki, bir soluklanma, eh zaten çok masumane ilişkiymiş bizimki. Allah aşkına birbirimizi utandıracak ne yapmışız ki? Her evli kadının yaşamında böyle bir boşluk, bunalım, arayış, sonrasında minnacık masumane kapılış...

Ama adam da düş dünyasına kaptırmışsa kendisini, buna kim ne karışabilir, değil mi ya? Kimse kimsenin düzenini altüst etmemeli yani, bak fena yaparım sonra, haa...

Kızına baksın diye köyden getirdiği beslemesini yatıracak araya. Bir şilte, kirli yüzüyle nevresim, kedi tüylerinin yuvalandığı yastık. Yerim orası. O kadar, haddini bil! Kızın bir babası var, tamam mı, içkici miçkici, arada annesini döver, olsun, yine de babası onun. Anne desen namus anıtı. Handan da öyle değil miydi? Düşmüş kadın olmanın ötesinde ne kusuru vardı, ha?

Kapılar berkitilip arkasına kalaslar konuyor...

Ben kara tren postasıyla çıkagelmiş, içinde ne olduğu belirsiz hurcum, evet, hurç!

Işıklar oynaşıyor beynimde, televizyon mu açık, yoksa kapatılmış da ben mi sürdürüyorum beynimin içindeki dizileri? Kırmızı ışıklar yanardöner birer yakarca olup geziniyorlar tenimde.

Fırlayıvermişim. Neredeyim ben? Haa Handan, aynı aşkın kaçıncı Handan'ı bu?

Neyse üstümü başımı çıkarmamışım, kızıl ışıklar yansıyor hâlâ camdan, allah allah, hâlâ dizi mi izliyor bu ana-kız? Olacak iş değil!

Salonun camlı kapısını aralayacağım, evet aralanıyor, güneşmiş, ama o kadar, ötesine geçmiyor kapının kıynaşıklığı, sabah olmuş demek...

Ev sahibesiyle kızı, tüm eşyayı çekip üst üste yığmış kapının ardına. Barikat, posta treniyle gelen düşmana karşı. Ragıp dediğin sabıkalının teki, önlem alınmadan aynı evde kalınabilir mi onunla?

Hayır hayır, hiç aşk yaşamadık biz Handan'la. Sevişmek mi, tövbe estağfurullah, nasıl günahını alırsın kadının? Onun gibi namuslu, erkeğine bağlı, evinin hanımefendisi, annelik simgesi... Sayayım mı daha, haa, sayayım mı?

Sonuncu gece mi, yoksa son Handan mı? Handanların ya da gecelerin sonuncusu...

Mutfak masasının çevresine yerleşmişiz. Handan oturtmuş bizi, kızıyla bamya ayıklatıyor. Ayıklayan benim tabii. Bamyanın sakalları genç kızın parmak uçlarına batıyormuş, ama o da öğrenecekmiş bunu.

Akşam yemeği bu saate kalır mı?

"Dikine dikine kesme sakın! Yapış yapış uzar, berbat olur yemek."

Ya nasıl? Konik kesecekmişim, sapın hemen altından.

Kıştı, o yılların güzelim kışlarından biri, karların neredeyse dizlere süründüğü kışlar. Demek bamya atmamış önüme hiç. Oysa ellerimi kaldırıp teslim olmuşken yumaklayışında, yardımcı oyunculuk yapardım ona. Bamya yaz sebzesi tabii. Öyle mi?

Handan mı yaşlanmış yoksa ben mi karıştırıyorum, ama küçülmüş de olamam ki şu genç kız gibi. O sıra dünyada mıydı bu bacaksız? Babası oyundan sonra beni de davet ettiğinde eve?

Ne döktürmüşüz ama? Handan kıkır kıkır, ağzından iki-üç hece dökülebiliyorsa iyi. Yine o geceki gibi. Kimsecikler gözünü ayıramamış. Yirmi yıl oldu mu, olmuştur olmuştur.

Deli deli bakıyor kocası. Başım yerde, hani tuhaf bir ilişkileniş sezilir de güç duruma düşerim, neme gerek. Adam içiyor, içtikçe içiyor, içiyor babam içiyor!

Her şey o gece oldu galiba.

"Dönün arkanıza!"

Küçük Handan diyor bunu. Dönüyorum, salonun duvarı, duvarda teslim olmuş kımıltısız büfe.

"Görüyor musunuz o fotoğrafı?"

Neyi, hangisini?

"Babam o!"

Bunu söylerken gözlerini gözlerime dikiyor. Handan olamaz bunu söyleyen. Handan'ın kocasıydı o adam; oysa bu, "Babam," diyor.

Olsun, dikkati elden bırakmamalı. Bakarsın Handan çıkar altından, ulan sen ne biçim erkeksin deyiverir yüzüme, bağıra çağıra.

Sesimi çıkartmıyorum bu nedenle, onu izliyorum yalnızca, "Babam o" diyeni. Handan'ın kıkırtıları durmuş, bamya bırakıldığı yerde bekliyor öyle.

Buz gibi hava esti denir ya, değil bana göre. Kimbilir, belki var böyle bir hava, ben ayırdında olmadım.

Sonra kalkıp gidiyor Küçük Handan. Sahi kaçıncı Handan bu, imparatorluğun başındaki? Öteki Handan, annesi mi, niye kaş göz öyle durmadan? Ne demek istiyor, "Kalk git" mi demek bu?

Ben ne yapacağım? Yine garaja mı taşınacağım sabahlamaya? Üstüm başım da kokuyor, bir duş yapabilseydim, suyun altına girip çıkıvermek bile olsa?

Elimde üç tek bamya, salona fotoğrafın önüne geliyorum.

Bir kedim olmalı! Çekip gitmeyi öğrenmeliyim ondan. Başına buyruk yaşamayı, zamanı gelip kapı aralandığında açılmayı o sonsuz aydınlığa.

Affedersiniz, kediler ne zaman çıkarlar acaba o hac yolculuğuna? Gece mi yoksa sabah mı?

BİLYE

Nerede o demirci,
nereden eritmiş de közleyip çevirmiş öyle,
direniyor kuyuya.

Ağırlığına mı güveni,
yutuluyor işte o da,
n'olacak, kör kuyu.

yarıgece

Ziya Abim nasıl kötü o günler.

Hakkı da hasta, yorgan döşek yatıyor, hiçbir işle ilgilenmiyor, hastalık tam nöbetinde, oyunun çıkmasına pek bir şey kalmamış, hiç hali yok biliyoruz ya, bar buluşmasına hazırlanıyor yine de. Ciğerlerinin çürüdüğünü bilmeyen yok oysa aramızda.

Ulan bu oyun ne oyunlar etti bize. İçimizi dışımıza getirdi. Bize ne olduğumuzu gösterdi, bize bizi öğretti, ulan oyun değil Kuran haşa!

Boy aynasıymış, boy aynası ki ne! Hepimiz de ne halt olduğumuzu gördük o aynada.

Gelemediği zamanlar Hakkı'yı Ziya alıyor, müzisyen falan ama kıvrak oğlan, sahneyi dolduruyor, bir tek o var zaten boşta, ötekiler sahnede hep.

Sahne elektriği başka tabii. Bu bizim salak içten içe Demet'e yangın. Ama tuhaf bir şey, dedim ya, sahne elektriği... Hakkı'nın yerine geçtikçe Handan'la da birlikte oluyorlar bu arada. Handan, oyunun konsomatrisi, Demet de başına buyruk havalı kızı... Allahsızların arasında bir rekabet gizliden gizliye, sözde bize çaktırmayacaklar ya, görmemek mümkün mü?

Handan sıraya dizmiş Hakkı'yı, Ragıp'ı, provalarda göz göze geldikçe başlıyor mu bizim Ziya'ya da tu-

tulmuşçasına baygınmış gibi bakmaya haspa. Göz göre göre gidiyor oğlan, harbiden gidiyor. Ama kaltak uuu, havalarda, öyle ya, üçüncüyü takmış peşine.

Ziya Abi pamuk ipliğiyle bağlı hayata, karı ise ipte oynatıyor bizimkini. Her gün sızana kadar Ziya, bazen tiyatroda sızıyor, üzerine kilitleyip çıkıyoruz salondan. Boşalttığı şişeler, bir külah da tuzlu leblebi.

Sabah zaten eksiyle başlıyor güne Ziya Abim. Koğuş günaydın derken mis gibi. Ama Allah var, ne zaman baksan tiril tiril giysileri, sonra briyantinli saçları, parlak topuklu iskarpinleri... Karikatür bandının başkahramanı Rekolte Ziya. Tiyatroda herkesin bildiği, ama bilmezden geldiği bir aşk anıtı, alkol doruğu...

Sabahın kaçında gelir tiyatroya ya da sızmışsa kaçta çıkar salondan? Hepimiz şaşarız, esnaf saati onun da eşref saatidir çünkü. İlk iş berberine uğrar, sinekkaydısını çektirip saçlarını cilalatır, pasajdaki çaycıya uğrayıp konuğu olur, ardından çapraz köşeye yerleşmiş büfelerden, sıra hangisindeyse onun atışına yakalanıp vurulur, ilk gıdasını koltuk altı yapıp salonuna geçer, güne ilk adımını atar.

İçkiyi ille gizli içecek... Kedinin mancasını taşıması gibi, şişeleri akla gelmeyecek yerlere tıkıştırır durur, kazara rastlamışsan eğer ara da bul bir daha, mümkün değil! Kimileyin kendi de arıyor fellik fellik. Hakkı manyağının, turneye çıkarken aksesuarları yerleştiririz, spotları koyarız diye, suntadan yaptırdığı kasalar var, taşırken canımız çıkıyor, bir de onlara dadandı Rekolte. Elini hangisine atsan şişe çıkageliyor derinde bir yerden, yanında eciş bücüş, pörtlemiş külahı, donmuş mat sarısıyla bir-iki küskün leblebi tanesi.

Lağımcılar buna seyirci kalacak değil ya, olan oldu zaten, tez zamanda bir fare gettosu kuruluverdi göz açıp kapayana dek çevremizde, yalabık bakışlı, dalkavuk sırıtışlı sığınmacılar gibi uzağımızda durdular il-

kin, ardından baktılar ki sesimiz soluğumuz çıkmıyor, altını üstüne getirdiler kulislerin, hallaç pamuğu gibi attırdılar tiyatroyu.

Aralarında gizli bir anlaşma mı vardı bilinmez, ne Ziya onlara dokundu ne de ötekiler Ziya'yla nevalesine. Karşılıklı hoşgörü anlayışıyla gül gibi geçindiler o hengâmede kaçışanların çığlığıyla yangın yerine dönerken ortalık.

Prova için erken gelmişsek eğer, günü Ziya Abimizin illegalitesine göre değerlendiririz artık. Likörse koltuk altı, annemizin kabul günüdür, şarapsa turşu kurulacaktır o gün, biraysa çamaşır yıkanıyordur, votkaysa ütü vardır falan, aylak adam avuntusu işte...

Ama Allah var, gün içinde suskundur Rekolte. Sorulmadıkça konuşmaz, istenmedikçe karışmaz... Günün ilerleyişini onun telaşından sezinleriz, adımlarının kırıklığından biraz da. Akşama doğru hele iyice hızlanır. Sahne arkasındaki kasalar arasında mekik dokur, kulislere girer çıkar, lambaları yakıp söndürür, salonla fuaye kapısı arasında gider gelir, ama ne yaptığını hiçbirimiz bilmeyiz.

Derken birden kaybolur ortadan. Anlarız o zaman, Ziya'nın ampulü sönmüştür, hadi bakalım hayırlı geceler!

Onun ampul söndürdüğü kestirilebilecek saatlerin birinde başladı işte İsmail'e gidip gelmelerimiz. İsmail'e kendi de gidebilirdi, niye beni seçti, öyle ya benimle gitmek zorunda değildi bir kez, sonra tiyatronun çevresinde konuşlanmış yığınla esnaf arkadaşı vardı, hepsi soteye yatmış zaten, tiyatroya gelip giden karılardan birine sarkabilir miyiz, hesap bu, Ziya Abimden iyisini bulacak değiller ya Truva atı olarak. Ama hiçbirine gönül indirmiyor o, hatta tiyatrodaki çömezleri, kırıkları sayabileceğimiz dekorcusuna, ışık yardımcısına bile yüz vermiyor da, köpek gibi yalvarıp peşinde koş-

tukları halde onlar, o bana geliyor, koluma giriyor, buruşuk bir fısıltıyla kulağımı ağuluyor:

"Şş Turgut, gelsene..."

Gel de gururlanma. Ama sarhoş mu, yoksa çok önemli bir söz ediyor da ben mi ayırdına varamıyorum bunun?

İşte böyle başlıyor Ziya'yla yatsılarımız. Oyun yoksa, diyelim provalarda boşa çıkmışsak eğer, kaş göz ediyor, etmesine de gerek yok, hali tavrı ele veriyor zaten hemen. O sekiz-on adım yürümüş bile oluyor bu ara. Gönülsüz havasında ağırdan alıp, ama son adımlarda isteksiz de olsa serüvene katılmayı artık kafasına koymuş birinin kararlılığında adımlarımı ona uyduruyorum.

Gecikilmişse, "Uu, yatsı okunalı çok oldu," diyor. Çaprazdan birer cep kanyağı, bir avuçluk rekolte külahı Ziya'ya, bu kadar... Derken eller ceplerde kış yürüyüşü, sokak aralarında...

"Kışa sersefil aşklar yakışır Turgut!"

Yaz günü kanyak içecek değiliz, ama yürüyüşler sürüyor yine de, limonata diyor, çek hadi iyi gelir, gazozlu votka, ıı ne sevimsiz!

"Ah ulan yapacağım bunun müziğini, öyle bir şarkı çıkacak ki ortaya, beğenmeyen küçük kızını vermesin anasını satayım..."

İsmail'e takmış kafayı Ziya. Bak bak, diyor, dirsekleyip, iyi bak, Orhan Kemal'in eskicisi bu.

Kim ulan bu eskici? Haa, "Eskici ve Oğulları" oyunu mu?

"Yok oğlum, roman o, roman!"

Oyun mu, roman mı? Hakkı'ya soracağız, tiyatronun yönetmeni, bilirse o bilir ancak. Tiyatro manyağı o güzelim herifin adı da "Hakkı" oldu gitti be! Evet evet, Osman denildiğinde herkes andavallı bakıyor ona. Ne kendi ne adı kaldı, Hakkılığı bir tek Handan karşısında, o da dalından koparak savrulup gitmesi, o kadar...

Ziya'yla aramızın iyi olduğu sanılır, değil. Demet'e vurgunluğum yayılmış, bu da tutmuş nihavent yonga oluyor arkam sıra, olacak iş mi bu?

Hoş, kimselerin anlayamadığı bir durum da var ortada: Demet mi Handan mı? Biz erkekler de tuhaf mahluklarız, ellenmemiş, hanım hanımcık ev kızı arıyoruz âşık olmak için, ötekiler doğru yatağa...

Galiba Ziya'nınki de böyle. Demet'e âşık, ama provalarda Handan bir-iki göz süzünce, tamam iş, eve atarım bunu dedi besbelli, sonra da kapıldı gitti yavrum bahtının rüzgârına.

Handan kimselere benzemiyor, gözleri kuyu, iki dakika bakıp yakalandın mı hapı yuttun, yamulup kalıyorsun, çıkabilmen olanaksız artık oradan. İp de atsalar mahvolduğunun resmi.

Hakkı'yla Ragıp'a bakma. İkisini ayırmak gerek, ilki adam gibi adam, gönül insanı. Ömrünü tiyatroya vermiş derviş. Yaşadığı aşk meşk de olmamış o güne dek, düşün zavallının. O allahın belası oyunun provalarında tutuldu Handan karısına, işin en başında daha. Güner Abi de Hakkı'ya bakmış bakmış öyle yazmış sanki oyunu. Bu bizim Osman'a yani, bu kadar olur, oyundakinin tıpkısı birader.

Öteki Ragıp, dedim ya ayı, tek fark sarhoş ayı. Ee armudun iyisini kim yer? Aynen öyle oldu, bu Ragıp götürdü Handan karısını. Handan dediğim de miki filmden çıkmış biri haa. Kalın, sulu dudaklarını aralamış, iri memelerini avuçlarıyla okkalayıp füze gibi öne uzatmış bir karı...

Ama olan bizim Hakkı'ya oldu, iflah etmedi oğlan, dediydi de bu benim son oyunum olur diye.

Demet mi, Handan mı? Ulan Allah için bir çift laf et adam, ne gezer, öldürsen gıkı çıkmayacak Ziya'nın. Ne Demet, ne Handan, işi gücü bırakmışız İsmail'in peşindeyiz biz.

Birer cep kanyağı bana mısın demiyor kış gecelerinde. Fırsatını bulduk mu, doğru İsmail'in bodrumunda alıyoruz soluğu. Baktım, gün günden unutuyoruz karıları, ne Demet ne Handan, koyuver gitsin, ikisi de orospu, bizi kırdırıyorlar birbirimize, bütün marifetleri bu.

Hakkı, iki günün birini yatakta geçiriyor. Ulan insafsız karı, bari verseydin oğlana, hepimizden çok onun, evet Hakkı'nın hakkıydı bu. Ne olurdu sanki, oran mı aşınırdı, sonunda toprak dolmayacak mı herkesinki gibi? Öteki bari toprak olmadan bir girer çıkardı da sevaba girerdin, Allah baba bakar bakar, hadi şu orospu kulumun üç beş günahını çizivereyim derdi...

N'oldu, kime yaranabildin? Hayrını görebildin mi çukurunun?

İsmail'in tamirhanesi de böyle çukurda... Yağmur bastırdığında çıkıp elinde kürek, akıntının önünü kesmek, yönünü öteye vermek için anası belleniyor garibimin. Bodrumda koltuk tamir ediyor. Tamir dediğin yüz değiştirmek! Konu komşu yığıyor evlerindeki mobilya eskisini, her biri nasıl ama, lenduha. Ellerinde gazete kâğıdına sarılmış birer top yüzlük kumaş, cart curt ötüyorlar, nasıl koltuk istediklerini, birer derebeyi hepsi de.

İsmail yavrum, boynu bükük onları dinliyor, ne derse yüz yenileyici baş üstüne efendim, emredersin efendim... Yoksulun yoksula çektirdiği yok mu şu dünyada, işte asıl öldüren bu insanı!

"Barı bu adam yapar."

İsmail'in öyküsü böyle başladı, oyundaki bar dekoruyla, sonra da dekorcumuz oldu çıktı gariban.

Dedim ya, bu oyun neler etti bize... Aldı her birimizi bir yerlere savurdu. Kadınları tanıdık, galiba kadınlar da bizi daha iyi anladı bu oyunla. Korkup da fellik fellik kaçtıkları, şeyleri yerlerde sürünen mahluklar olmadığımızı anladılar en azından. Bizim de icabında o

biçim kalbimizin olduğunu, bizim de âşık olup acısını çektiğimizi, hatta ulan ağladığımızı...

Ama tuhaf şeyler de olmadı değil, misal, oyunlarımız için dünyanın en güzel müziklerini yapan Ziya Abimize baktık, bir halt besteleyemedi. Yaramadı aşk...

Bana yaradı mı sanki, o Demet karısının beni boynuzlamadığı adam kaldı mı tiyatroda; Hakkı dersen, o da ince hastalığa tutuldu oğlan, iğne ipliğe döndü.

Koltukçuyu da dekorcu yaptı bu arada.

Nice sonra yatmış aklı Ziya'nın İsmail'e. Gelip gitmeye başladıktan epey sonra, ilkin izlemiş, kimdir, neyin nesidir... Derken yedeğinde bu kez ben... Neden ben? Ne o, ne ben biliyoruz bunu, ama seziyorum, Demet bunun nedeni. Ölünün ardından yaşanan acı yakınlığı bu, gidenin yerine koyduğumuz. Evet, o yok, geride biz kalmışız, iki enkaz, işte böyle bir şey...

"Sen kim olduğunu, ne olduğunu biliyor musun?"

Bodrumdan paldır küldür yuvarlandığımızda içeri ilk kez, İsmail'in şaşkın bakışlarına karşı, gözlerini kırpıştırarak söylediği ilk söz bu olmuştu Ziya Abimin. Eklemişti de:

"Kimsin sen, ha, kimsin be hey adam?"

Ezilip büzülmüş müydü İsmail, ne yapacağını bilemeyen, hiçbir şey anlayamadığı için ağzından çıkan herhangi bir sözün kendini ipe götüreceğini kestiren o tedirgin, kuşkulu, korkak adama mı dönüşüvermişti birden?

Gözlerinin, bir an için üzeri sinek pislikleriyle perdelenmiş ruhsat belgelerine, araç gerece kayışına bakılırsa bu düşünülebilir belki, ama Ziya'nın "Kimsin, kimsin" kükreyişleri karşısında yıkıldığı sezilebiliyordu yine de.

"Otur!"

Oturmuştu İsmail.

"Al şundan bir yudum."

"Tövbe estağfurullah!"

Demek o gün şarap almışız, koyu camda, yüzer gezerleri olan bulanık bir kırmızı.

Öyle diyen İsmail, derebeyi Ziya'nın gözlerindeki kararlılık karşısında yıkılmış tabii.

O ilk yudumdan sonra mı değişmişti her şey ya da o ilk yudumla mı başlamıştı?

Arkası geldi görüşmelerin, görüşmeleri buluşmalar izledi. İlkin yatsıları bıraktı İsmail, ardından Hacer'i, evini barkını, takıldı peşimize, takılış o takılış.

Dekoruyla oyunun en sevilen bölümü oldu bar. Bu kadar mı güzel yapılır, pes, üstelik hayatında bar yüzü görmemiş bir İsmail yapıyor bunu, şaştık hepimiz...

Hakkı, bırakır mı artık İsmail'i, o günlerde Ziya'nın sarhoşluğuna bile saygılı davranıyor, bir dekorcu kazandırmış tiyatroya özel çabasıyla, Devlet Tiyatrolarında yok böylesi.

Sonradan temsil aralarında, oyun kalktıktan sonra bile hatta en değerli köşe olarak kaldı tiyatroda. Barda oturmak, yer kapmak yarışa döndü aramızda, hele provalarda, şöyle uğramıştım diye gelinen günlerde, bar ilk uğrak yeri oldu çıktı, yeni oyunlarda provalar onun çevresinde sürdürüldü, hesaplar orada yapıldı, turne güzergâhı orada çizildi, dekor kostüm onun çevresinde tasarlandı, sahnelenecek oyunlar bile orada belirlendi, roller, evet roller de orada asıldı, tiyatrodan kopma, tiyatroyu yıkma, sonra yeniden yapma tartışmaları da burada sürdürüldü tabii, adı da bar olarak kaldı. Bu da, konuyu bilmeyenlerin "bar"dan her söz edişimizde tuhaf tedirginlik duymasına, bizi yadırgayan bakışlarla süzmesine yol açtı.

Herkes onun çevresinde birbirine göz süzüp kur yaptı, yalansa ne olayım, ilk el ele tutuşlar, hatta ilk masum öpüşler de yine barda yaşandı. Bir de mor ampul vardı, Hakkı, ille gerçekçi olsun diye tutturmuş

çünkü, mor ışık da beyazı fosfor gibi parlatıyor mu?

Bar sahnesinde rolü yok Demet'in, ama aramızda flört başlamış, bir gün nerden estiyse mor ışığı yakıp uzatıverdim üzerine, şaka işte, aa içindeki çamaşır akkor gibi fışkırmasın mı giysinin altından, delirdim tabii, o gün bugündür aklımdan çıkmadı görüntü. Atlamışım demek, bu sahnede rolü olan Handan'la Nermin'e söylemiş Hakkı, haberim mi var, içinize hep siyah giyineceksiniz demiş, bizimki önemli değil tabii, tevekkeli birlikte sahnedeyken, böyle bir durum yaşamadık hiç.

Ziya Abim kafaya koymuş, oyun afişten insin, bir iki sezon da geçsin üzerinden, barı Didim Altınkum'a taşıyacakmış, kumsala, Denizli kıyılarının suyu mu çıktı? İsmail'le anlaşmışlar, izin verirler mi abi diyecek oldum, "Sen bana bırak," dedi, "belediye başkanını tanıyorum, hallederim o işi."

Oyun da bar da dağıttı bizi, gerçekten dağıttı.

Bir gün oturacak yer bulamamışız, çömmüşüz barın dibine, baktım yanımda İsmail. Handan taburede oturmuş, bacak bacak üstüne atmış, İsmail'in gözleri Handan'da.

İsmail dürttü beni:

"Biliyon mu Turgut, Handan'ın hiç kimseye pas verdiği falan yok, o bana âşık!"

öğle

"Ömer Ağabey!.. Ömer Ağabey!.. Ömer Ağabey!.."
"Efendim Çiğdem?"

O bana Ömer Ağabey der, ben ona Çiğdem derim. Oysa ne benim adım Ömer, ne onunki Çiğdem.

Asıl adlarımız ne? Unuttum, o kadar uzaklaştım onlardan. Çiğdem'in gerçek adı yok artık, bir türlü anımsayamıyorum. Altı yavru doğuran kedisiyle, öyle sevmiş ki oyundaki kızı, artık hep Çiğdem.

Annem babam nüfus cüzdanındaki adımı seslenmese, hani ben de unutacağım gerçek adımı. Onlar bağırdığında şöyle silkiniyorum elimde olmadan. Yoksa herkes için Ömer'im ben. Arkadaşlarıma, tüm mahallelilere, hepsine. Hele okul, Ömer aşağı, Ömer yukarı. Bir de tabii Çiğdem için, en önemlisi de o değil mi?

Hakkı Ağabey mi buldu bu rolü bana, yoksa Turgut önerdi de sonradan mı ilgilendi benimle, çıkaramıyorum şimdi bunları. Ama pes, nasıl da denk geldi rol... Turgut izlemişti lisedeki müsameremizi, herhalde söyledi Hakkı'ya, o da çekti kenara ertesi yıl beni: "Gel bakalım kerata, bizden ayrı olur mu? Tiyatroysa bizimle... Tam sana göre rol..."

Galiba böyle Ömerleştim ben. Okudum ya, pek bir şey anlamamıştım o zaman, insan bir tek kendi rolünü

okuduğunda tanıyamıyor karakteri. İlk provada ama, çözdüm Ömer'i, aa dedim, bu ben, tıpkı ben.

Pek konuşmayan, içine kapalı, sürekli müzik dinleyen duygulu bir oğlan. Biraz da beceriksiz, hatta hatta pısırık. Haa bir de anneye düşkün, süt kuzusu yani, kardeşlerin içten içe kıskandığı, en çok sevilen o diye. Hoş tümü ana kuzusu. Annelerine âşık dördü de. Deprem artıkları n'olacak! Oysa deprem sürüyor, onlar ayırdında olmasa da.

Nedir beni Ömerleştiren, Ömer'i benleştirip benzeştiren? Yaşamdan yaşantımıza girmiş deprem mi? Ana tavuğun kol kanat gerip şefkat göstererek dengelemeye çalıştığı sevgisizlikler mi, dışımızdaki kötülükler, bizi kötürüm kılan yabancılıklar, kopukluklar mı, ne?

Ya ben? Benim bir annem de yok! Var da yok işte... Benim depremim sürüyor, bitmiş, taşlar dağılıp sonrasında her şey iyi kötü yerine oturmuş da değil! Depremlerde yaşıyorum ben, bir anda yıkıntının altında kalabilirim. Bir taş inebilir, tomruk düşebilir kafama, dağıtıp un ufak edebilir beynimi.

Ömer'den daha kötüyüm ben. Ömer her gün kendini yeniden yeniden anlatabiliyor, bıkıp usanmadan, utanıp sıkılmadan.

Benim annem yok değil yalnız, seyircim de yok, sevenim, derdimi anlatabileceğim hiç kimsem.

Allah senden bin kez razı olsun Turgut, Hakkı Ağabey, iyi ki gelip buldunuz beni, iyi ki bu rol için beni düşündünüz, bana Ömer rolünü verdiniz. Oh oh, öyle mutluyum ki sizi çok seviyorum, evet, çok seviyorum.

Hiç değilse seyirciye açıyorum içimi, Ömer'in yerine ben iç döküyorum. Şu hoppa züppe Demet'e inat bir de Çiğdem buldunuz ya bana, başka ne isterim artık sizden? Hülya görsün bakalım bana yüz vermemeyi, büyüklenmeyi. Burnunu sürtmezsem eğer bana da Ömer demesinler! Gelecek, ayaklarıma kapanacak, ben

ettim sen etme diyecek, göreceğiz...

Ah siz çok yaşayın e mi Hakkı, Turgut! Edebiyat öğretmenimiz de tiyatro için çalıştırmıştı bizi, ama bu çok başka. Ömer'de ben, ben oldum, kendimden daha ben. Daha doğrusu yaşamıma anlam geldi, ne bileyim huzura kavuştum, işte öyle...

Herkeslerin burun kıvırdığı, görmezden geldiği biri değilim artık! Ömer'im, bir adım var, gıpta edilen yaşamım, herkesin beğenisini çeken gizli yeteneklerim... Dahası da var; haset edildiğimi, kıskanıldığımı, kızların benim için yanıp tutuştuğunu biliyorum. Beni tiyatro yarattı, evet tiyatroyla yaşıyorum ben, tiyatroda soluk alıp veriyor, varsa eğer, tiyatroda anlamıma kavuşuyorum.

Benim yerime nasıl Ömer geçtiyse Hülya'nın yerine de Çiğdem geçiyor ağır ağır. Ne zaman başladı, nasıl gerçekleşti bu? Hülya batarken yüreğimin ufkunda, öteki nasıl fışkırdı güneş gibi öyle, bir anda göz kamaştırarak parladı, biri ölürken öteki doğdu?

Koca bir yıl ardından koştum Hülya'nın. Saçını attırıp başını çevirdi hep. İyiydi başlangıçta aramız, iki sınıf yukarıda mahallesinden bir kıza söylemiştim, portakal gibi memeleri vardı kızın, oysa Hülya on beşinde daha. Acıntıyla yüzüme bakmıştı kız, kalın sesinin tekiydi, ayrıca sigara içiyor, erkek gibi küfrediyordu, tuvaletlerde gizli gizli başka şeyler de yapıyordu belki, uyuşturucu, sonra oğlanlarla o biçim işler, malın gözüydü, mutlaka yapıyordu.

Nasıl bakışıyorduk ama, koridorda el ele tutuşmalar, birinde öğleciydik, saatler de geri alınmıştı, boş bir sınıfın kapı arkasına sıkıştırıp öpmüştüm karantıda, uzun uzun hem de, öpüşmüştük bayağı, filmlerdeki gibi, o da ben de nefes nefese kalmıştık.

Mahallesindeki o erkeksi kızdan mı yayılmıştı ilkin, bizim sınıftakiler, sonra tüm okul adımı çıkarmıştı: "Sübyancı".

Hülya bundan sonra mı sırt döndü bana, yoksa zaten bitmişti de ilişkimiz, uzatmaları mı oynuyorduk bilmiyorum, ama nerden çıktıysa o oğlan peyda oluvermişti birden. Neresinden bakılsa sümüklünün tekiydi aslında, Hülya ne buluyordu onda bilmiyorum, ayılıp bayılıyormuş numarası yapıyordu oğlan için. Bütün amacı böyle gösterip kıskandırmak beni.

Kel edebiyatçı rol verdiğinde umutlanmadım değil, sahneye çıkarsam etkilerim kızı dedim. Bir sahne var, öğretmen dedi ki, şöyle bakacaksın uzaklara, dalmış gibi. Fırsat bu dedim, özellikle o sahne geldiğinde, öyle dalgın âşıklar gibi bakmak, olmadı işte, olmadı olmadı...

Meğer ondan geriye kalan Çiğdem'eymiş, kısmet işte, ne derler, neye niyet neye kısmet... Çiğdem de öyle benziyor ki Hülya'ya, bazen karıştırıyorum, Hülya diyesim geliyor kıza, hatta iki kez Hülya diye girdim lafa, sonra hemen değiştirdim.

İkisi de sarışın, ikisi de ufak tefek, ikisi de kısa saçlı, zayıf mı zayıf. Allah verince böyle veriyor demek, iki insan ancak bu kadar benzer birbirine, şaşıyorum, adlarını karıştırıyorum, biri ötekinin, öteki berikinin yerine geçip duruyor gün boyu.

Sahneden baktım o gün, gündüz bizimkilere matine oynamıştık, öğrencilere. Bizim çocuklar da âlem, herkes gülüyor durmadan. O kadar baktım ya işe yaramadı. Bir de fısıltı geldi kulağıma, "Sübyancı". Bari o gün tutun çenenizi, değil mi? Hülya da seyrediyor yani, öyle ya. Sonradan öğrendim, o oğlanla okuldan kaçmış meğer, şırfıntı, n'olacak, yokmuş bile salonda.

Ama ne zaman Ömer oldum, apışıp kaldı hepsi de. Yaa, dedim, nasılmış? Kızlar, oğlanlar hepsi sıraya girdi Ömer'i seyrettikten sonra, hatta Hülya'nın sınıf arkadaşı var, iyi bir kızcağız, sırtımı okşadı, koluma dokundu, sanat tarihi hocasının sözünü ettiği azizlerden biriymişim gibi.

Babam o sıra öldü işte, Ömer'i seyredemeden. Aman, böylesi daha iyi, nüfustaki adımı ünleyenlerden biri azaldı hiç değilse. Gerçi isterdim de Ömer'i seyretmesini.

O gelemedi, ama mahalleli aratmadı onu. Akın akın seyretmeye geldiler Kent Tiyatrosu sahnesindeki "Bozuk Düzen"i. Finalde çılgınca alkışladılar mahallenin ünlü delikanlısını. Alkış, kıyamet gibi. Ulan kıçı boklular, düne dek küçümsediğiniz, yolda selam vermek yerine başınızı çevirdiğiniz biri değil miydi bu çocuk? N'oldu, dünden bugüne ne değişti de avuçlarınız patlayıncaya kadar alkışlıyorsunuz öyle?

Hıyarsa adam, değişir mi hemen kolayca? Selamda avuçları patlarcasına alkışladıkları oğlan, Ömer rolünde sahneye çıktıkça aralarında fısıldaşıyorlar, "Nasıl da babasına benziyor," diyorlar utanmadan. Gencecik delikanlıyı oynuyorum oysa, nasıl olur da benzerim babama dümbükler?

Tuhaf işte, tuhaf ki hem de nasıl! Herhalde babamın bu yakında ölmesi etkilemiş onları, sahneye çıkmamla birlikte büyülenmişçesine nefeslerini tutuyorlar, iç çekenler, hafifçe hıçkıranlar oluyor her temsilde. Biliyorum, onlar bizim mahalleden hep. Bunlar iyi, babama benzediğimi söyleyenlere ne demeli?

Adam adama benzemez mi? Michael Douglas'a benzeyecek değilim, babama benzeyeceğim elbette, başka kime benzeyecektim? Ama selama çıktım mı, hurra... Bir karizma, bu kadar olur, o biçim işte!

Hülya sulara gömülürken böyle günlerde, Çiğdem de kuğu gibi boynunu uzattı o sıra. Böyle bir amacım falan yok aslında. Ama baktım, yavaştan da olsa Çiğdem ağırlık kazanmaya başlamış yaşamımda.

Hani bilmeyen de diyecek ki, sen mi buldun Çiğdem'i? Kim sorsa haklıdır derim. Mahallemizin kızı, komşunun donsuz Çiğdem'i işte...

Beni nasıl buldularsa, onu da Çiğdem için bulmuşlar herhalde. Anlaşılması olanaksız tabii, ama rolleriyle de ikili oluşturan Ömer-Çiğdem üstelik aynı mahalle sakinleri arasından bulunuyor, ilginç ki hem de nasıl, biz, olup bitenlerle ilgili bilgiye sahip değiliz!

O sıra babamdan öldüresiye nefret ediyorum. Geberse bir an önce diye bakıyorum adamın gözlerine. Durmadan esip gürlüyor evin içinde, belki ondan, ona buna bağırıyor, uluorta küfrediyor, derslerimin kötü gidişine bozuluyor, adım gibi biliyorum. Bu arada Ömer'e hazırlanıyorum edebiyatçının baskısıyla, provalar da başladı mı, tutup bir de buna küfredince iş değişti tabii. Allah'ın, peygamberin var mı ulan, sen bana ne verdin şimdiye dek adım için, haa, nüfus kaydının ötesinde ne verdin? Oysa bak, Ömer bana hayat verdi, yaşam bağışladı, yanında bir sürü de kız getirecek, eminim...

Akşamları çekiyor masayı avluda, dolduruyor bardağını, atıyor bir tane, sonra bir tane daha, ardından başlıyor küfretmeye. Annem sessiz varlığıyla tülbendinin görünmezliği gerisine gizlenmiş biri, ev içlerinin yakasına ilk yapışılanı, işe koşulması gereken biri aranıldığında ilk "gel" edileni, evin temel eşyası, benim zavallı annem...

Hiç kimsesi yok kadıncığın. İçe işleyen gam yüküyle, hüzün yüklü şiir katarı halinde dikilip kocasının buyurtularını bekliyor, bir susku çalgısı gibi. Ben evin en küçüğüyüm.

"Okuyup da bir halt olacak sanki."

Lise ikide çakmışım, üstüne okul tiyatrosu, ardından Kent Tiyatrosunun provaları...

"Başımıza tiyatrocu kesildi bir de. Okulunun da, tiyatrosunun da..."

Benden öncekilerin hepsi yuvadan uçmuş, ben dördüncüyüm, annem sanki bu kazanın her an faturasını ödemek üzere önünde emirlerini bekliyor kocasının.

Emekliye ayrıldıktan sonra iyice zıvanadan çıktı adam. Kudurdu resmen.

Tüm yaşamında üç işi kaldı sanki; kahveye gitmek, bir galon şarapla eve dönmek, avluda içip ona buna sövmek. Hayırlı tek işi de talvarın üzerine yayılmış yediveren asmayla ilgilenmek, sırasında budayıp dibine göktaşı dökmek, sonra yapraklarını aralamak, salkımlarını beslesin diye.

Annem, yediverenin koruklarını toplayıp suyunu çıkarıyor. Yıl boyunca ekşi olarak bunu kullanıyoruz artık, çorbada, salatada, yemekte, akla gelebilecek her yerde.

Babamın işi değildi korukları toplamak, sandalyesinde arkasına kaykılır, şarabını yudumlarken anneme akıl verir, onun fark edemediği salkımların yerini gösterirdi. Annem, talvarın orasına burasına yetişebilmek için ayaklı merdiveni kullanırdı. Üzerinde şalvarı andıran iş donu olurdu, basamakları onunla çıkardı.

Babam ölünce koruk toplama işinin bana kalacağını düşünmüştüm. Annem, babamın yaptıklarını üstlenmişti çünkü. Ama öyle olmadı.

Çiğdem'in bize geldiği günlerden biriydi.

"Ömer Ağabey!"

"Çiğdem çıkıversin," dedi annem.

Oyun sahnelendi sahnelenmek üzereydi, ikili bölümlerimiz için evde çalışmamızın çok yararlı olacağını söylemişti Hakkı Ağabey.

Hülya'yla becelleştiğim günler. Çiğdem'i boynuma aldım, boynum, ensem sıcaklıkla kavruldu o an. Galiba hafifçe bir kışkırtıcı koku da çalınmıştı burnuma.

At üzerinde oraya buraya uzanıyordu kızcağız salkımları koparmak için. Annem, köşelere yetişemediğini görünce, "Üç ayağa çıksın," dedi. Çıkardım. Çiğdem'in koparıp uzattığı koruk salkımlarını dolduruyordu annem kovalara.

Bense sözde güvenliği için bir yandan ayağımla merdivene destek oluyor, öte yandan salkımların koparılışını izliyordum. Ama gözüm Çiğdem'in şemsiye gibi iyiden iyiye açılmış eteğinin altındaydı. Çamaşırının orasına kaçarak bombelenişini, küçücük kıçını, etsiz bacaklarını seyrediyordum. Bir tuhaf oluyordu içim, oram kamaşıyordu.

Düşünüyordum. Çiğdem on birdi, bense yenice on yedime girmiştim.

Tutuşmam, tutuşmamız için merdivene çıkıp koruk koparması gerekiyormuş meğer Çiğdem'in. Sonrası geldi tabii. Kimsenin kuşkulandığı yok ki. Prova yapıyoruz, kim ne diyebilir?

"Ömer Ağabey!"

"Efendim Çiğdem!"

Ben, o gittik, bizim yerimize Ömer'le Çiğdem geldi. Yalnız onunkilerle benimkilerin değil, tüm mahallelinin benimsediği ikili olduk.

Koşarak gelir Çiğdem, altı yavrulu kedisini anlatır, prova, bir daha, bir daha... Arada annemi sorar, sağlığını, hastaneden ne zaman çıkacağını... Birinde annem evin derinlerinde bir yerden söz yetiştirmesin mi: "Ne diyor bu kız?" "Ne diyecek anne, prova yapıyoruz!"

Sonra bir gün, provamızı da bitirip birbirimizin yüzüne bakarken, demesin mi birden, "Hadi evcilik oynayalım," diye. Evin altını üstüne getirdik tabii, özellikle dolaplar, yüklükler, kapı aralıkları; bir deprem oluyor, kendimizi korumaya girişiyoruz, bir Sarman'dan kaçıyoruz oyun olsun diye, altı yavrusuyla kedi bizi izliyor...

Herhalde o sıra aklıma düşüyor, gel diyorum, şuraya saklanalım. Kapı arkasına çöküp oturuyorum, karanlık, loş. Çiğdem'i de alıyorum kucağıma, sarılıp sırtını göğsüme yapıştırıyorum. Her yanıma elektrik akmış gibi. Saçlarını öpüp kokluyorum. Kollarımla gövd-

desini sıkarken avuçlarımı kollarında, bacaklarında gezdiriyorum.

Kendimden geçecek gibiyim. İşte o zaman oramı duyumsamış olmalı Çiğdem. "Biliyor musun," diyor, "ben annemle babamın gece n'aptıklarını biliyorum. Onlar da böyle... Göstereyim mi?"

Uzanıyor upuzun, eteğini kaldırıyor, "Gel," diyor, varıyorum, üzerine eğilirken elimi tutup orasına götürüyor, dudaklarını dudaklarıma yapıştırırken fısıldıyor:

"Biz de evlenelim mi Ömer Ağabey?"

"Ömer Ağabey!"
"Efendim Çiğdem!"

CICOZ

Camı kesip biçiyorlar
gökkuşağını yumaklayıp,
tekir peşinde, tin tin şırlayan kuyrukluyıldız.

Ilıcık akıyor kuyuya,
hayat artık hep orada.

öğleüzeri

Hiç kimse aramadı, bir Allah'ın kulu olsun sormadı.

N'apalım, insan öğreniyor, yaşı yok bunun, alışıyor, sonra da yaşayıp gidiyor öyle. Arayıp sorsalar n'olacaktı, o da ayrı. Ama insan arandığında, ziyaretine gelindiğinde başka oluyor, işe yaradığını düşünüyor, hüsnükuruntu de, ne dersen de, ama bunu düşünmek bile bir anda ayağa kaldırıyor, dikeltiyor adamı. Tuhaf bir şey, gençleşiyor, evet, bir anda yirmi-otuz yaş birden gençleşiyor, olacak iş değil ya, aynen böyle oluyor.

İnsanın başına gelebilecek en kötü iş nedir diye sorsalar, aranmayıştır derim duraksamadan. Ölmekten beter! Öldüğünde nereden bileceksin aranmadığını, iş yaşarken aranıp sorulmakta.

Kaçında olursan ol, hiç önemli değil, elli-altmış, naturan sağlamsa seksen-yüz, arayanın varsa iyisin, aranıp sorulmazsan yandığının resmi ama.

Diyelim otuz yaşındasın, hiç aranmıyorsun, seksen yaşındasın hep aranıyorsun... Hangisi gençtir, seksenlik olanı, işe yaramak duygusu yok mu, insanı bir anda dipçik gibi yapar çünkü.

Arayanın soranın yoksa eğer, hiç yaşama, git at kendini bir yerlerden aşağı. Delikanlı olsan da faydasız, neden, işe yaramıyorsun da ondan, bit-tiii, tamam mı, bit-ti!

Cumhuriyetin ilanından az biraz bu tarafta doğmuşum, yirmi yedide. Kaç yaşındayım, seksen...

Akil baliğ olduk, kendimize geldik. Gözümüzü açtık, Halkevini gördük. Biz nerden bileceğiz, kırda hayvan güden, çobanlık yapan insanız, çoban dediysem, köyde değil, burdayız, Denizli'de, ama o zamanlar burası da köy, Bayramyeri'nden çıkan üç caddesi var kentin, gerisi eğri büğrü sapa yol, irim, çıkmaz sokak. Hah, işte taa o zaman tiyatro yapmışız hesap et, sahneye çıkıp oyun oynamışız.

Bir öğretmenimiz vardı, Zeki Bey, Zeki Ülkü, başöğretmen gibi adam, ilkokulda müsamereye çıkarırdı bizi, Halkeviyle tanıştıran da o oldu, sıraya kor, temsillere götürürdü.

Ortaokulu da bitirip liseye başladığımın ferdasi gün, bismillah, doğru Halkevine. Yiyecek değiller ya dedim, çıktım karşılarına, o zaman bize süklüm püklüm durmamayı, hep başı dik olmayı öğretiyor büyüklerimiz, ben dedim tiyatro çalışmalarına katılmaya geldim, sahneye çıkacağım...

Nasıl sevindiler anlatamam, beni kutladılar, her Türk çocuğunun benim gibi olması gerektiğini söylediler. Şube şubeymiş, aldılar beni temsil şubesine...

Tiyatroya böyle adım attım, başlayış o başlayış işte.

Bu Zeki Bey tuhaf adamdı, derslerde keman çalardı, Karagöz Hacivat oynatırdı, şiirler ezberletip okuturdu, taklit yaptırırdı, masal anlattırır bir de oynatırdı. Ali Babayla Kırk Haramileri çok oynardık, bacaklarımı çarpıtıp iki yana sallanarak bir Ali Baba oynardım ben, yerlere yatardı sınıf, hasılı kelam ders değil tuluat yapardık her allahın günü. Hele 10 Kasımı hiç unutmam. Toplandık bahçeye, bir konuştu Zeki Bey, hepimiz nasıl ağlıyoruz, öyle sessiz falan değil, hıçkıra hıçkıra. Yer gök inliyor ağlayışımızla. Öyle tuhaf adamdı yani, bu Zeki Bey.

Yıl sonunda müsamereler hazırlardı, ailelerimiz, konu komşu tüm mahalle iğne düşmemesine doldururdu salonu. Biz yerden bitme çocuklar, kimimizin başında fötr, kimimizde takma bıyık, sakal, sonracığıma doktorluk, öğretmenlik, hemşirelik yapan kızlar... Gülmekten kırılırdı insanlar bizi seyrederken.

Böyle böyle başladık tiyatroya.

Öyle de sürdü gitti. On yıl değil, yirmi yıl değil, nerdeyse otuz yıl. Altmışların sonuna dek hiç hız kesmedik desem yeridir. "Biz" diyorum ya, insan çalkalana çalkalana kendi kabını buluyor, daha doğrusu zaman içinde üç-beş arkadaş, kafa dengi bir araya geliyor. Sonracığıma birbirinin huyunu suyunu öğreniyorsun, birbirine sahip çıkıyorsun.

Hâlâ şaşarım, o yıllar içinde bir kez olsun rastlamadım Zeki Beye. Herhalde ölmüştü rahmetli.

İlk başladığımda çok acemiydim, hep küçük roller verilirdi bana, yüksünmezdim, çünkü orada olmak başkaydı, sahneye çıkmak, dikkat çekmek, beğenilmek, hayranlık toplamak...

Tiyatrocuyu vezir eden de rezil eden de bu alkış. Deveyi yardan uçuran bir tutam otmuş, onun gibi. Biz birkaç kafadar takılmışız tiyatronun peşine gidiyoruz. Tanımayan yok bizi. Halkevinin bir sahnesi var, gülüyüz buranın. Ee, lafın oraya gelmemesi mümkün mü, hepimizin gönlünde bir sevda var tabii, kızların ilgisini çekiyoruz, tiyatro onları da büyülüyor.

Biz böyle ayran budalası gibi ağzımızı açmış gidiyoruz ya, baktık çevremizdekiler yavaş yavaş çekiliyor, onların yerine daha gençleri geliyor.

Meğer ötekiler yüksekokullara gidiyormuş, iş güç tutuyormuş, bir baltaya sap oluyormuş, biz boş veriyormuşuz buna. Vız gelip tırıs gidiyor o çağda tabii. Yine tiyatro yapıyoruz, yine alkış alıyoruz, ekmek elden su

gölden götürüyoruz ya yetiyor bize.

Lisede okumuşuz, bir'den öteye gitmemiş okul, o zamanlar üniversite kadar zor lise. Birkaç arkadaş daha ayrılmış bu arada, bir baktık, kala kala biz ikimiz kalmışız, Turgut'la ben, sağa bakarız kimse yok, sola bakarız kimse yok. Biz iki kafadar, ağzımız açık öyle, dımdızlak ortadayız.

Bu arada pederler, valideler sırtlarını dönmüş zaten, böyle haytalık olur mu, hadi yallah demişler, okul mokul da bitti, el âlemin çocuğu işe girdi, hepsinin eli ekmek tutuyor, bundan sonra ekmeğinizi kendiniz kazanın, bizden bu kadar, karnınızı kendiniz doyurun.

O güne dek hiç kafayı çalıştırmamışız bu yönde. Başımızdaki büyükler karnımızı doyuruyor, üç-beş harçlık da biz çıkarıyoruz. Bir boyacı var mahalleden, kalfalık yapıyoruz ona, inşaatlara gidiyoruz, bu da bize yetiyor. Öyle ya hayranlık, beğenilmek, sevdiğimiz kızların gözüne girmek, bu arada onlar da sürekli değişiyor ya, karıştırma artık o kadarını...

Bak şunu da söyleyeyim, şimdiki gibi değildi o zamanlar, tiyatro mektep gibiydi, cami nasıl, aynen öyle, aykırı toykuru harekete kimse göz yummazdı, hepimiz çakı gibi, efendi, disiplinliydik. Ama dedim ya, gençlik, kan durmuyor damarda...

Turgut bana bakıyor, ben Turgut'a.

Çağımız da gelmiş zaten, hadi dedik askere, dönüşte şapkamızı önümüze kor düşünürüz.

Ama kafamıza dank etmeye başlamış bu arada; alkış karın doyurmuyor.

Döndük, ağzımızı açmış dolaşıyoruz, arkadaşlarla buluşup gevezelik ediyoruz, bu arada Halkevi kapatılmış meğer, kaldık mı ortada?

Ne bilelim, iktidar değişmiş, DP'liler gelmiş, bizim Halkevlerini kapamış canı çıkasıcalar, yapacak başka

işleri yokmuş gibi. Turgut'la kafa kafaya verdik iş arıyoruz, iş dediğim kâtiplik falan.

Aç kalınca insanın yapmayacağı iş yok, ama bizim yine iyi kötü başımızı sokacağımız damımız var, güven veriyor bize. Önce belediyede, vilayette memurluk bakındık, bizi tanıyorlar, iş hazır diye düşünüyoruz. Yani sağ olsunlar, ellerinden geleni yapıyorlar yine de, ama hademelik, odacılık, çaycılık ayak işleri hep, biz tiyatrocuyuz, millet sahnede izlemiş, avuçları patlayana dek alkışlamış. Bunun için kendimize memurluk falan yakıştırıyoruz, dışarıya çıktığımızda iyi kötü kravat takıp sokakta adam gibi dolaşabileceğimiz bir iş. Ötekiler tuhaf geliyor biraz, ne derler, bir türlü yakıştıramıyoruz kendimize.

Dedik, bize hayır yok devlet kapısından. Bir yol da öteki yerlere baktık, TARİŞ kurulmuş, ona, tarım kredi kooperatiflerine, sonra ticaret odası, esnaf kefalet, şurası burası derken uğramadığımız yer kalmadı.

Bu arada kazık gibi adamlar olmuştuk. Sonunda ayrıldı yolumuz Osman'la. Osman, Turgut yani. Yıllar önce Turgut rolünde oynamıştı, ne oyundu ama, kaldı adı öyle, Turgut aşağı, Turgut yukarı, unutuldu Osman. Hoş benim de öyle olmadı mı?

Bizim de ayrıldı yolumuz sonunda. Turgut, Sümerbank'ın çırçır bölümüne girdi, dayanma gücü kalmadı oğlanın, iş bulmasa aç kalacak....

İlk zamanlar sabahları ben de kalkar, onu fabrikaya dek götürür, o kart basarken ben dönerdim, her allahın günü. Akşam yine birlikte olurduk, kendimizi avutmak için bir şişe şarap, çekilirdik kuytuya, paramız elveriyorsa eğer... Gerçi benim de pilim bitmişti, bitmişti ya erkekliğe toz kondurmuyordum sözde.

İş aramayı da bırakmış değildim bu arada. Zahireci bir tanıdığımız var, ona uğramıştım bir gün, Turgut'u bıraktıktan sonra. O adamın lafı aklımı başıma getirdi;

"Sen ne bakıyorsun oğlum milletin seni gülerek karşılamasına, buyur edip çay kahve söylemesine, işten konuştuğunuzda ne diyorlar, sen onu söyle!"

Doğrusu ya, uzaktan akrabamız zahirecinin, acıyıp bana iş vereceği gibisinden umut besliyordum alttan alta, ama sözün buraya varmayacağını anlamıştım iki dakika içinde. Söyledikleri gözümü açmaya, ufkumu genişletmeye yetti yine de: "Gelir günde üç-beş kişi, iş isterler. Sorarım, sen ne iş yaparsın oğlum, her işi yaparım Hacı Amca der oğlan. Sen her işi yapabilir misin? İnsan hangi işi biliyorsa o işi yapar en iyi!"

Halkevleri kapandıysa tiyatro bitmemişti ya! Akşam bir şişe şarap, oturduk tiyatro hesaplarının başına. Bu arada bizimkiler gitmişti, onlardan bana kalan bir-iki kuruşla idare ediyordum.

Onu da o tiyatro işinde eleyip beledim. Harcadığımız parayı bile çıkaramadık, tiyatroculuk balıkçılık gibiymiş meğer, tiyatroyu seyreden doyamasın, tiyatro yapan onmasın. Bu Yunan, belli lanet okumuş mesleğe...

Osman, Turgut yani, gün günden soluyor, eskisi gibi değil oğlan, hırıldıyor da konuşurken. Oğlum böyle olmaz, çık viziteye. Çok sonra öğrendim, gitmiş, gitmiş ya faydası yokmuş artık kulak asma, zatürree vereme çevirmiş. Ee, tabii, çırçırda güneşsiz, havasız, durma pamuk tozu solursan olacağı bu.

Sahnelerde oynamış, aslanlar gibi bir Turgut döktürmüş Osmanım, döktürmüş ki ne döktürmüş, mıhlanıp kalmış seyirci koltuğunda...

Ah yavrum, gardaşımdan da ileriydin.

Yine arayanın, soranın oldu ama senin, tamam gençtin, velakin aranıyordun be, soruluyordun, ayaktaydın. Bak bana, gardaşın Hakkı'ya, ne arayanım var, ne soranım. Topladığım çerden çöpten farkım mı kaldı benim?

Hani şu adam da iş vermeseymiş, hepten ölecekmişim. Hurda topluyorum sabahtan akşama, bu yaşta yapılacak iş mi bu? Ama şikâyetim yok, bin şükür, karnımı doyuruyorum.

Zahireci hacının gösterdiği yoldan gittim hep, tiyatro yaptım yıllar yılı, hep tiyatro... Bir iki genç toplayıp yanıma, kendi başıma... Halk Eğitim Merkezi kuruldu, orada yaptım, sonra turne için gelen tiyatrolarla dolaştım Anadolu'da. Âşık oldum, içtim, zırıl zırıl ağladım, "Köprüden geçemiyom, az doldur içemiyom" türküsünü söyledim iki gözüm iki çeşme...

Ama n'oldu, bir arayanım bile yok! Hani âşık olduğum o kadın vardı ya, turne yaptığımız tiyatroda, Handan, öyle parasız kaldık, öyle parasız kaldık ki, tuttu sattı kız kendini, bizim için. Otelde rehindik, bizi kurtardı, birer çorba içirdi, ağladı ağladı, vedalaştı, gözü gözlerimde kaldı vallahi, yıllardır bakamıyorum ona biliyor musun, göz göze gelemiyorum bir türlü, utanıyorum, niye yerin dibine girmedim, o anda ölmedim diye.

Ulan biz hepimiz pezevenkmişiz be Turgut!

En son ne zaman aradılar, yirmi-yirmi beş yıl oldu sağlam. Ragıp diye bir oğlan. Yok yok, oyundaki adı oğlanın, asıl adı neydi, upuzun, sırık gibi, zayıf biri...

İnsanın hoşuna gidiyor, hemen unutuveriyor çektiği sıkıntıları, çarçabuk diriliyor, diriliyor da, ah ulan ben neymişim diyor, hani tutmasalar, dün bırakmışım gibi devam edeceğim tiyatroya, sahneye çıkacağım, o hale gelmişim, inanılacak gibi değil.

Alt tarafı oyuna davet ediyorlar, ama oğlan, o Ragıp işte, beni görmüş, bir zamanlar tiyatro yaptığımı biliyormuş ya, gerçi sahnede izlememiş, olsun, bu da yetiyor. Tanıyor, arayıp soruyor, duyuyor musun Turgut yavrum, hiç üşenmiyor çöplüğe geliyor, tek derdi oyunlarını izlemem...

İzlemem mi hiç, gelmem mi? Ölürüm sizin için aslanlarım!

Peh peh peh, Ragıp dediğim oğlanı görecektin Turgut, bir sarhoş döktürdü, bir sarhoş döktürdü, hani gözlerimi şöyle körledim, seni seyrettim son bir kez daha sahnede...

Oyunun adı neydi, kim yazmış hiç sorma, bir teki bile kalmamış aklımda. Güzeldi oyun, hisliydi, aile dramıydı, ama ben bizi düşündüm; seni, öteki arkadaşlarımızı, aranıp sorulduğumuz, olmazsak olmaz yıllarımızı...

Oyun bitti, alkışladım, alkışladım, alkışladım...

Kim demiş alkış karın doyurmaz diye.

Ragıp geldi yanıma, sarılıp gözlerinden öptüm, evladım, kutladım, ağladım da, o da tutamadı kendini. Tıpkı sen, tıpkı bendi. Bir araba çevirdi, çöplüğe bıraktı beni. Baktım, elimde torbaya benzer bir kâğıt ağırlık, açtım, şarap.

Şimdi ne mi düşünüyorum, bilmiyorum, vallahi bilmiyorum, ne düşündüğümden emin değilim gerçekten, Zeki Beye dua mı edeyim, lanet mi okuyayım?

"Yanın boş mu Turgut?"

akşam

Annem sevmiş miydi babamı?

Şimdiki ağzına bakarsan seviyor. Çocuk gözlerime doluşmuş görüntüler hiç de böyle söylemiyor oysa.

Bir hızlı trendi benim babam; içinde mor menekşelerin yüzdüğü, ceylan serpintilerinin seğirdiği, ela yeşili kahverengili gözleri vardı babamın, yatağımda üzerime eğilmiş, ok kirpikleriyle anımsıyorum onu. Nasıl da çomçoktu kirpikleri. Bir çerçeveden bakarlardı sanki.

Sabahtır, uykumdan araladığım gözlerle bir an için karelediğim görüntüsüdür bu. Turne dönüşü olmalıdır, yastığın uykulu tarafına yuvarlanırken başım, sesleri "Mikrofonda Tiyatro"daymış gibi uzaklaşır, kopçalı düğmelerin adabınca açılır kapanır kapılar, sessiz, berkitilmiş.

Biraz onlardan artakalır ses, biraz da ben bindiririm üzerine, uyku sahne alana dek sürer oyun.

Nasıl tutkuyla sarılır, kucağında taşımıştır yatağa dek, kumaşların kamaştıran hışırtısı, somyanın kelebek kanadı yaylanışı, kulağımda gitgide büyüyen fısıltıları, babaannemin sobasındaki güğümün, sesleri susmaya çağıran sakinleştirici vızıltısına dönüşür.

Deliler gibi kıskanırım annemi. Bir görünüp bir

kaybolan, yokluğunda annemin bol bulamaç bana kaldığı, görünür görünmez de annemi elimden alan babamdan nefret ederim.

Tiyatrocu çocuğu olmak güzeldi yine de. Temsillerde öne, en iyi yere otururdum, arkadaşlarımın gözündeki farkım, öğretmenlerimin tutumundan kaynaklanırdı belki, eksikleri bitmezdi çünkü, dekor, kostüm, aksesuar, şu bu, beni kullanırlardı istemek için, ama olsun, hep parmakla gösterilirdim. Zaman zaman davet ederlerdi babamı, el ele birlikte giderdik okula. Müdürümüz kapıda karşılardı, beni de oturturdu odasında, öğretmenimiz de yanımızda olurdu bu sırada, bana gazoz söylerdi, hademe uzatırken göz kırpardı, gururlanırdım.

Görüşme sonrasında, vedalaşıp da öğretmenimin ardı sıra sınıfa girdiğimizde görürdüm arkadaşlarımın hayranlıklarını asıl. Eve varışımda annemin boynuna sarılır, yaşadığım mutluluğu onunla paylaşırdım.

"Ben de tiyatrocu olucaam."

Annemin yüzü bulutlanırdı.

Çok zenginiz sanırdım, oysa ne kadar yoksulmuşuz, ne kadar...

"Batırdı bu adam, boğulduğu yetmiyor, bizi de çekiyor."

O gümrah saçındaki ilk teli ben göstermişim, sonradan böyle söyledi annem, aynanın önünden koşarak gelip bana kapanmış ağlamıştı.

"Görüyor musun, saçıma da aklar düşüyor artık!"

Kimi akşamdan gider, yatıya da kalırdık babaannemde. Bir öğün eksilirmiş, böyle derdi annem. Babaannemle annemin, her zaman anlaştıkları tek konu vardı, ikisi de babamın tiyatrosundan nefret ediyordu.

Ben sobaya yakın divana kıvrılmış, üzerime örtü-

len battaniyeyle köskülmüş, güğümün vızıltısını dinlerken onlar habire babamı çekiştirirlerdi. Bir yandan kazasız belasız yolculuklar dilerlerdi babama, beri yandan demediklerini komazlardı.

Babaannem suçlardı annemi:

"Bir beceremedin şu işi, oğlanı soğutamadın tiyatrodan."

"Kolay sanıyorsun."

"Kadınlığını kullanacaksın kızım, kadınlığını."

Yılbaşı ya da gala mı, yoksa mevsim açılış kapanışlarından biri mi, çıkarabilmem olanaksız şimdi.

Yemek yeniyor, içkiler içiliyor, U biçiminde bir masadayız. Biz nerede oturuyoruz, ucunda mı ortasında mı? Galiba ben annemleyim, babam bizden ötede, ayrıyız.

Annem burnundan soluyor. Onun gerginliği bana geçiyor. "Baba" diye mızırdanıyorum, ama masada boğuluyor sesim, öteye gitmiyor. İşte o zaman görüyorum sigara kâğıdı tenli kadını, onun babama göz kırparak bakışını, elini tutuşunu, parmaklarını dudaklarına götürüşünü, bütün bunlar yetmezmiş gibi öptüğü eli omzuna bırakışını, sonra da uçsun diye havaya fırlatılmış kuş gibi babamın elini memesinin üzerine konduruşunu...

Demek bu son olmuş.

Birden havalandığımı, masadan çekildiğimi, annemin kucağında eve döndüğümüzü anımsıyorum. Nasıl söyleniyor, uluorta bağırıyor âdeta.

Kapıdan içeri adım atar atmaz da haykıra haykıra ağlamaya başlıyor. Evi yıkacakmışçasına odadan odaya atarken kendini o, ben de başlıyorum ağlamaya. O nereye giderse, peşinden ben de. Gidip odasında yatağa kapanıyor, ben de, odama girip fotoğraf albümlerini karıştırıyor, ben de, mutfağa geçip ocağa koymak üzere kahve hazırlıyor, ben de, işin ortasında salona geçerek

sımsıkı rakı doldurup kendine, dikiyor tepesine, ben de, tuvalete gidiyor, ben de!

Kim dayanabilir bu eziyete? Sızmışım...

Bir gürültüyle, yok yok, şangırtıyla sıçradım, baktım yatağımdayım. Sesler içeriden geliyor. Annemle babam kavga ediyor, kestirmek güç değil. Ama annem ağlamıyor, belli bütün gözyaşlarını tüketmiş. Babamsa en dokunaklı tiradını atıyor sahnede.

Babamın, anneme derin fısıltıyla söyledikleri kalmış belleğimde:

"Sanat aşksız yapılmıyor karıcığım. Uzun zamandır üretemiyordum, kendimi veremiyordum sahnede. Bunun için âşık olmam gerekiyordu, inan. Tam bu sırada çıktı işte o kadın karşıma."

Dalmadan önce bir tokat sesiyle irkilmiştim, galiba annem babamı tokatlamıştı.

Babam ilk kez âşık oluyor değildi. Benim ilk tanıklığımdı bu, o kadar. Meğer annemin duvağını açmadan daha aldatmaya başlamış karısını, annem söylüyor, sonraları kanıksadım bunu aslında. Sahnelenen hemen her oyunda yeni bir aşk yaşıyordu babam, bazen oyunculardan biri oluyordu bu ya da seyirci, bazen turneye gelen topluluklardan bir kadın oyuncu, hatta gişedeki kız...

Bütün bu yaşadıklarımıza olağan gözüyle bakacağım ya, değil, normal sayılamayacak tuhaflıklar da yaşıyoruz bu arada. Bakıyoruz, babam kayboluyor günün birinde, tiyatrodakiler de bilmiyor ne olduğunu, yitiriyoruz neredeyse adamı. Turne tiyatrosuyla kente gelen bir oyuncunun peşine takılıp gitmiş oluyor sözgelimi, kasaba kasaba dolaşarak sahneye çıktığı kentlerden, e tabii bu arada kadrodan birileri ayrılmış oluyor, gidenlerin yerine hazır adam bunu dikiyorlar hemence, yeter ki kadının demirbaşlığı sürüyor olsun, yaşın yaşın ağladığı mektuplar gönderiyor. Aşkı, yalazını yitirmiş

olmalı ki, anneme, hayatta sevdiği tek kadının kendisi olduğunu yazıyor, beni, tüm kalbiyle bağrına bastığını belirtmeyi unutmuyor.

Aradan ne kadar zaman geçiyorsa, ip gibi incelmiş, avurtları çökmüş dönüyor kente, bize varmadan babaanneme çulu sermiş oluyor önce. Besiye çektiriyor bir güzel kendini. Çat kapı apansız varageliyor sonra, bir gün önce çıktığı eve dönmüşçesine.

Ya da mektup bırakıp anneme, evden kaçıyor, gidiyor, şaşkın bir oyuncuyla birlikte yaşamaya koyuluyor. Babamın tutulmadığı kadın yok neredeyse, diyelim oyuncu yanında arkadaşını mı getirmiş, babam kaşla göz arasında ona da âşık oluveriyor.

Kentteyken bir türlü bulamadığımız babamı, evden dışarı adım attı mı hepten yitiriyoruz. Yıl üç yüz altmış beş gün, yarıdan fazlasında uğramıyor eve. Zaten prova dönemi başlamadan önce, hayvanların kızıştığı gibi dolaşıyor evin içinde. Sonra pır bir uçuyor, kuşların göç mevsimi gelene dek sürüyor yokluğu. Sormaya da gelmiyor, "Tiyatro için yaşıyorum ben," diyor gözlerini de belerterek.

Babaannem diyor ki, "Saf bu benim oğlum, saf, gel eden oldu mu, tin tin takılıyor peşine, çocuk, vallahi çocuk!"

Annem, kaynanasından nefret ediyor böyle durumlarda: "Hep senin yüzünden!"

Okulunda, mahallesinde değil yalnız, babasını tanıyan ya da babasının bildiği çevrelerde de yere göğe sığdırılamayan bir çocuğun, yaşadıklarından nasıl etkilendiğini kim kestirebilir?

Gözbebeğiydim herkesin, yıldızıydım, en birinci bendim, tüm şımarıklıklarım, huysuzluklarım, nazlanmalarım karşılığını bulurdu. Ne istiyorsam eksiksiz yerine getirilirdi.

Benim için varlıklı olmak buydu. Babaannem bakıyormuş, boşta gezen adamın tekiymiş babam, umurumda değildi. Gerçi arada, "Çok para kazanacağım göreceksiniz bakın," deyip kollarını sıvadığı, kimi işlere giriştiği olmuyor değilmiş ya, o zaman da iki kadın kafa kafaya verip bunu bari en az zararla kapatması için çareler arar dururmuş.

Tiyatrocusun madem, tiyatronu yap değil mi, ama hayır, sözgelimi suyunun suyu Çallısın diye bunu da aralarına alan bir-iki kişi, yine babaannemden yürütülen sermayeyle köylere çıkarlar, teneke teneke pekmez toplarlarmış köylüden. N'olacak, batarlarmış elbette. Aradan üç-beş yıl geçer, yine başkalarının aklına uyup bu kez de soğan, sarmısak suyu çıkarmak, tuz paketlemek falan amacıyla fabrika kurmaya kalkarmış, tabii sermaye yine babamdan, yani babaannemden.

Babaannemin varlığı, sokak içine dağılmış, eğri büğrü tuhaf evlerden kaynaklanıyor, sırası geldikçe bunları satar, babama verirmiş sermaye yapsın diye. Ama tiyatro için para vermeye geldiğinde, kaskatı kesilir, "Aman deyim oğlum, beni öldür, ama bu işe girme allahını seviyorsan, Allah bir hakkı için affetmem seni," dermiş babama.

Ben yoksulluğumuzu o gittikten sonra anladım. Annemin bitmiş rujlarını kibrit çöpüyle alıp alıp da dudaklarına sürdüğünde, kaçan çoraplarını tutturmak için ilmek ilmek sabır işçiliği yaptığında, babaannemden bize kalan tek varlığımız Singer'in önüne oturup, tıpkı mutfakta otla çöple ne yapsam acaba der gibi, üstümüze ne uydursam dediğinde...

Gelip gidip o sandığın başına çöküyorum. Sararmış fotoğrafların, sayfaları kırgışlanmış, yer yer çıkmış ya da kopmuş, altları çizili oyun metinlerinin, elyazması notların, sarı kaplı Güner Sümer kitabının, kitaptaki

altları çizili Hakkıların, son sayfasına elle geçilmiş kargacık burgacık çiziktirmelerin (ağabey: abi; değilsiniz: diilsiniz; ne yapardım: napardım; şaşacaksınız ki: şaşıcaksınız ki; öyle: ööle; ağladı: aaladı; doğurmuyorlar: doormuyorlar; söyleyin: sööleyin/söölein; bakmayın: bakmiin) yer aldığı sandık değil, öteki.

Işık kasalarıydı bunlar, hayal meyal anımsıyorum sanki. Öteki sandık tüm büyülerin kilitlendiği, Alaattinin sihirli lambasıydı. Sürgüsünü çekip kapağı arkaya saldım mıydı dünyalar benim olurdu.

Takma bıyıklar, sakallar, yapıştırıcıları, plastikten, köpükten, ahşaptan işler, tel gözlükler, göz bantları, renk renk ipler, ipli çubuklu kuklalar, fon bezleri, tuhaf şapkalar, rengârenk çarıklar, sonra masklar, tavşan, tilki, kedi, köpek, koyun, keçi kostümleri...

Artık oyun yaşını geçmiştim, bir anı dolabıydı sandık benim için, anneme bir laf atma, onu bu oyunun sularına çekme hilesi. "Ah!" deyip derin bir soluk koyuverirdi annem. "Ne büyük bir aşktı bizimki. Tüm kent, parmağıyla gösterirdi ikimizi. Ama baban da yakışıklı adamdı doğrusu, senin gibi, biliyor musun çok benziyorsun babana."

Duvara kayardı gözlerim, babama. Clark Gable gibi, kıçından hafifçe kaldırılmışçasına eğri dururdu çerçevesinde. Acı mı çekerdi, dalga boyları her an her an yeniden yapılandırılan bir dizi hüzün gülümseyişi mi bırakırdı arkasından bize, anlayamazdım.

Koşmuş, didinmiş o kadar, ama hiçbir ödülü yokmuş meğer, sevgililerinden birinde bırakmadıysa eğer bir heykelcik, simge falan. Kalan, sarısı paslanmış bir plaket yalnızca. Dönemin belediye başkanı vermiş. Annem, evin en görünen yerinde sergiliyor şimdi onu. Yanında minicik bir rozet, tiyatro maskı tutturulmuş iğnesiyle, güler misin ağlar mısın diye burulmuş bakışıyla.

Tiyatroya hiç gitmez oldum. Oyun falan izleyemiyorum, sıkıntı basıyor içimi, kızıl bir damla yayılıyor sahneye.

O kan damlası gibi. Musalla taşından, ayarı bozulmuş, ağır işleyen, saniyelerin birinden ötekine geçsin mi geçmesin mi karar verememiş, saat tik taklarının arka arkaya yuvarlanışı, yerde buluşan üç-beş kan damlası.

Otobüsün en önünde, şoförün çaprazında oturuyormuş, âşık olduğu kadının peşinden gittiği, turne tiyatrolarından biriyle kasaba kasaba sahneye çıktıkları günlerde. O da yanındaymış. Ama onu memleketine yollamışlar, Konya'ya. Annem kin bulaşığı, ıslıktan sesiyle tıslıyor: "Genelev sermayesiymiş zaten."

Onca yıldan sonra ilk kez geliyorum tiyatroya. Evet, babamın kanı damlıyor sahneye, hem de hiç durmadan.

Hay allah, söylemedim mi?

"Hakkı'nın oğluyum ben."

CEVİZ

sonay

"Gelmiş bu hurda deposuna, Hakkı'yı soruyor adam bana. Ne diye soruyorsun, niye geliyorsun, kim gönderdi seni? Ulan birinden bıkmışım zaten, Allah ikincisini yazdıysa bozsun, o delinin kâhyası mıyım ben ha?"

Hakkı da allahın kulu dedim, garibandır, yazık günah, şurada yatıp kalksın diye yer göstermişim adama, aklımca iyilik yapacağım, bir sahiplendi benim kulübeyi ne sahiplendi. Eh dedim, işine yaramıyor, köpek bağlasan duracak değil, bırak, şenlendirsin adam, iyi güzel...

N'oldu? Her numara bu adamdaydı, içki, kumar, yok yok, tövbe kumar yok, ama tiyatronun kumardan farkı ne allahını seversen, sonra esrar, karı kız hovardalık, ne ararsan... Düşmüş bir kez, bir de sen vurma dedim, acıyıp karnını doyurdum, baktım çektim, Allah kabul etsin, insanlık ettim.

O ne yaptı? Köstebek yuvasına çevirdi evi. Kendisi gibi deli, Turgut mu ne, altını üstüne getirdiler güzelim evin. Tamam, hurda deposunun bekçi kulübesi, bu da orda depoma göz kulak oluyor, tamam. Ne gezer, yalan! Haydan gelen huya, bugün kazandığını yatırıyor hemen şaraba. Ulan zıkkımlan, zıkkımlan da usulüne,

erkânına göre yap şunu.

İlk delilik nöbetleri Turgut öldüğünde başladı. Gömdü arkadaşını, kapandı inine, hiç çıkmadı, üç gün beş gün lokma ağzına koymadı, ama içti, durmadan şarap dikti, Allah biliyor esrar da çekti o arada. Taa ne zaman çıktı, Turgutçuğunun elli ikisinde. Hamama gitti, saç sakal tıraş oldu, sonra da doğru mezar ziyaretine. Bir hafta da mezarlıkta kaldı.

Döndü ordan, geldi, "Bana az babalık yapmadın, Allah senden razı olsun, ama bana müsaade," dedi. Nereye? Camiye. Haydaa, anlamadım tabii, öyle bakmışım...

Gitti gerçekten, bu kez camide yatıp kalkmaya başladı. Önce dedim, adam oluyor bizimki, bırak dedim, şöyle toparlansın, kendine gelsin, sevindim, onun için tabii. Ne zaman gitsem camiye, en önde bizimki, hoca efendinin arkasındaki safta. İmansız, kevser şarabı içiyor zındık. Ulan dedim, var bunda bir iş, hadi hayırlısı...

Ne kadar geçti aradan bilmiyorum, geldi ya, Tiyatrocu Hakkı gitmiş de sanki Derviş Hakkı gelmiş... Peygamber Efendimizinki gibi sakal, başında bir dolam sarık, sırtında cüppe, kıçında hacı pantolu, ayağında çarık, "Şeytan inini bir elden geçireyim," dedi bana, evet evet, böyle dedi, eh dedim buna, sen bilirsin...

Girdi kulübesine, bütün mezbeleyi topladı ortaya, ateşe verdi. Sonra kireç badana, gıcır gıcır temizlik, kâfurlar falan, "Çilehane yapacağım burayı," dedi. Aptal gibi onu izliyorum ben öyle.

Bir seccade, bir testi su girdi içeri, bir hafta sonra çıktı, bet beniz olmuş kâğıt. Bu ne hal dedim, gel çorba içireyim sana. Yok dedi, işim var, Turgut kuyuda, çıkamıyor, ona gideceğim.

Anlamadım önce. Sonra çıktı işin kokusu. Gitmiş mezarını kazmış Turgut'un, yerinde yatamıyor bu diye,

günah çukuruymuş sözde. Sırlamalıymış kabrini, bu yüzden acı çekiyormuş, arkadaşını azaptan kurtarabilmek için sırlamak zorundaymış. Tamam demiş mezarlık müdürlüğündeki işçiler, biz sırlarız, sen bize bırak bu işi. Sonradan anlattılar; "Kafayı yemiş bu adam ağabey, tam tımarhanelik!"

Ne yapacağız peki, kimi kimsesi de yok!

Sonra geldi, hurdadan günlerce parça seçti ayırdı, toplayıp ötede motor tamirhanesi var, oraya götürdü. Epey bir zaman geçti, bir gün mobiletin üzerinde çıkagelDi önüme. "Ben senin hakkını nasıl öderim ki ağabey," diyor bana, bu kaçıncı söyleyişi böyle.

O cami bu mescit, o zikir bu mevlit, o tarikat bu iftar bilmem ne dolaşmaya başladı bizim Hakkı. Başında sarık, sırtında cüppe, giderken arkasından bakıyorsun, cüppesi de havalanıp şişiyor mu, tam kara papaz, dinsiz imansız gâvur herif, Allah vekil, aynen yarasa!

Nikâh salonu var ya, hani belediyenin, gençlerin buluşup tiyatro çalıştığı. O salonu da bu kâfirin yaktığı söylentisi çıktı sonradan. Sözde delil bulunamıyormuş, laf! Çekselerdi de konuştursalardı kara sakallıyı, bülbül gibi öterdi.

E, zaten başka yangınlar da çıktı sonradan. Onları bunun çıkarmadığı ne malum?

Derken derken tam bir zanaatkâr gibi dolaşmaya başladı ortalıkta. Özellikle camilerde falan, soruyor durmadan müminlere: Senin evin sırlı mı, senin işyerin sırlı mı, senin araban, tezgâhın, fabrikan, şunun bunun sırlı mı? Arkadan ekliyor bir de utanmadan: "Ben sır doktoruyum."

Ah dedim, içime doğmuş gibi, bir gün bu Allahsız benim başıma da iş açar. Nitekim gelip gitmeye başladı. Bu arada kolaçan ediyor hurdalığı.

Çok geçmedi, uyandırdılar, depo nasıl yanıyor, anlatamam. Don gömlek koştum, alevler göğü sarmış. Ki-

min yaptığını biliyorum tabii. Vardım kulübeye, yok deli bozuk.

Üşenmedim, atladım arabaya, gittim mezarlığa, vardım Turgut'un mezarına. Uzaktan seçtim mobiletini. Durdurdum motoru, yanaştım ayaklarımın ucuna basa basa. Sarılmış Turgut'un taşına bizimki, için için ağlıyor iblis, acıyayım mı, ümüğünü sıkıp geberteyim mi haini oracıkta?

"Yanın boş mu?" deyip deyip ağlıyor manyak.

Baktım, mobiletine de yazmış:

"Sırcı Sır Dökülür"

Fısıldadım:

"Sırcı, sırcı!"

Döndü, kara sakalında gözlerinden inen ak ışıltılar.

"Sırın var mı, haa?" dedim, "Sırın kaldı mı?"

Turgut'a döndü yeniden:

"Sır mır yokmuş, yalanmış hep."

"Tutmuş Hakkı'yı soruyor bana, hadi git şurdan, başımı belaya sokma benim! Bir Hakkı yeter bana! Cehenneme kadar yolunuz var. Siz gidin de cehennemi sırlayın önce, cehennemi!"

İşte o zaman yollara düştüm onu aramaya.

Mazı gibi yuvarlanmıyor ceviz,
iki sallanıp ıhıyor,
çukurun işi bitti,
gölgeye çekiliyoruz,
hayat kuyuda kalıyor.

Cevizdeyiz biz yeşeriyoruz işte,
eğilip karşısında hayatın.
O da ilerliyor çukura,
candukasında lıkır çalkalanan lıkır
ölüme acıkmış bir yaşam.

Hakkı sırrı bu.

Denizli-İstanbul-Bodrum; 2001-2007

Güner Sümer, ilk şiir ve öykülerini *Mavi* dergisinde yayımladı; sonraları, yazar, yönetmen, çevirmen, oyuncu olarak tiyatroya yöneldi. Yirmi yaşlarında Ankara'da Sahne Z'yi kurdu. 1961'de tiyatro öğrenimi için Paris'e gitti. Burada ön eğitimini Dullin Okulu'nda yaptı. Daha sonra, Jean-Louis Barrault, Jean Vilar, Georges Wilson gibi ustaların yanında asistan olarak çalıştı. Yurda dönüşünde, Ankara Sanat Tiyatrosu'nun (AST) kuruluşunda, Asaf Çiyiltepe'nin yanında yer aldı. Bu tiyatroda, *Gizli Ordu, Bozuk Düzen, Mezarsız Ölüler, Ayak Bacak Fabrikası, Küçük Burjuvalar, Duran Bulvarı, Eskici Dükkânı, Kuyruklu Yıldız Altında* gibi gününde büyük yankılar yaratan oyunlar sahneledi. Oyunları: *Yarın Cumartesi, Bozuk Düzen, Baba ile Oğul, Hüzzam.* Güner Sümer'in bugüne dek ortaya çıkmamış bir oyunu da Demir Özlü'nün evinde, eski elyazmalarını sakladığı dolapta bulundu. Tamamlanmamış olan *Ölü Mevsimler* adlı oyun, 21 Ekim 1966 Paris tarihini taşıyor. "Bozuk Düzen" söyleyişini deyimleştiren *Bozuk Düzen* oyunu, ilk olarak 15 Ocak 1965'te İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları Kadıköy bölümünde, 20 Ekim 1965'te Ankara Sanat Tiyatrosunda kendi yönetiminde sahnelendi. Bülent Ecevit, bu dönemde onunla Anton Çehov'un oyunları arasında koşutluklar kuran bir inceleme yayımladı. Güner Sümer, bir bahar günü (27 Nisan 1977) 41 yaşında aramızdan ayrıldı.

Öykülerde kimi konuşma örgüleri aktarılan *Bozuk Düzen* adlı oyun için aşağıdaki kaynaklara bakılabilir:

1. Güner Sümer; *Bozuk Düzen,* Bilgi Yayınevi, 1965

2. Güner Sümer; *Toplu Eserleri II* içinde, Ada Yayınları, 1983.

3. Güner Sümer; *Toplu Oyunları 3* içinde, Mitos-Boyut Yayınları, 2006.

M. SADIK ASLANKARA

CİCOZ

CAN

ÖYKÜ

Annem sevmiş miydi babamı? Şimdiki ağzına bakarsan seviyor. Çocuk gözlerime doluşmuş görüntüler hiç de böyle söylemiyor oysa. Bir hızlı trendi benim babam; içinde mor menekşelerin yüzdüğü, ceylan serpintilerinin seğirdiği, ela yeşili kahverengi gözleri vardı babamın, yatağımda üzerime eğilmiş, ok kirpikleriyle anımsıyorum onu. Nasıl da çomçoktu kirpikleri. Bir çerçeveden bakarlardı sanki.

M. Sadık Aslankara, *Uykusu Sakız*'dan tam yedi yıl sonra, yeni bir öykü kitabıyla okurlarının karşısına çıkıyor. ***Cicoz***, birbirinden güzel çocukluk anılarıyla, tadı damağınızda kalacak bir Türkçeyle yazılmış bir öykü kitabı. Öykülerin anlatıcısı, bir taşra tiyatrocusunun küçük oğlu. Büyüme sancısına, tiyatro sevgisine adanmış, birbirine bağlanan bu on iki öyküyü bir roman gibi de okuyabilirsiniz.

KAPAK RESMİ: MILOS LUZANIN

ISBN 978-975-07-0996-8
9 789750 709968
http://www.canyayinlari.com

KDV İÇİNDEDİR
8,50 YTL